

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Gniewkowo na lata 2016-2023

Aktualizacja 06.2019 r.

Spis treści:

	Streszczenie	3
1.	Opis powiązań Lokalnego Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi	5
2.	Skrócona diagnoza gminy Gniewkowo pod kątem występowania stanu kryzysowego wraz z wnioskami	7
3.	Obszar zdegradowany	15
4.	Obszary rewitalizacji	31
5.	Szczegółowa diagnoza obszarów rewitalizacji	32
6.	Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	44
7.	Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań	56
8.	Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	58
9.	Mechanizmy zapewnienia komplementarności	69
10.	Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	71
11.	Szacunkowe ramy finansowe	73
12.	System zarządzania realizacją programu rewitalizacji	77
13.	System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz aktualizacja LPR	79
	Załącznik – Poglądowa mapa obszaru zdegradowanego i obszarów rewitalizacji na tle obszaru gminy Gniewkowo	

Streszczenie:

Program został opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 u ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z wytycznymi do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (w szczególności z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”, stanowiącymi załącznik nr 10 do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WKP, dalej zwane „Zasadami...”).

W nowej perspektywie finansowej umożliwiono współfinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego nie tylko procesu **rewitalizacji na obszarach miejskich** (jak to miało miejsce do tej pory), **ale także na terenach wiejskich**. Stąd konieczność ponownej diagnozy obszarów problemowych i możliwości interwencji na terenie całej miejsko-wiejskiej gminy Gniewkowo.

W wyniku analiz zawartych w dokumencie, do obszaru zdegradowanego (kryzysowego) w miejskiej i wiejskiej części gminy zaliczone zostały tereny o łącznej powierzchni **572 ha** (3,18% powierzchni gminy), które zamieszkują **3 094 osoby** (21% mieszkańców gminy).

W niniejszym Programie ustanawiamy **trzy obszary rewitalizacji**:

1. Centrum Gniewkowa,
2. Markowo,
3. Szadłowice.

Ze względu na zbliżone problemy, potencjały i potrzeby, występujące na obszarach rewitalizacji w Gniewkowo i na wsiach, założyliśmy realizację dwóch bliźniaczych celów rewitalizacji (i przypisanych im kierunków działań). **Celem** naszych działań na obszarze rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa będzie „**Rozwój społeczny obszaru rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa do 2023 roku**” (kierunek działań: przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele rozwoju społecznego).

W przypadku dwóch pozostałych obszarów rewitalizacji, założono osiągnięcie wspólnego celu, jakim będzie „**Rozwój obszarów rewitalizacji 2. Markowo i 3. Szadłowice do 2023 roku**” (kierunek działań: przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele rozwoju społecznego).

W toku opracowania Programu zebrano propozycje konkretnych projektów rewitalizacyjnych. Tworzą one listę projektów głównych (podstawowych). Łączny

szacunkowy koszt realizacji dziesięciu zadań z listy podstawowej to prawie 5 mln złotych.

Budżet Programu został ustalony na poziomie **4 960 000,00 zł**, z czego:

- **3 729 000 zł** to zakładana kwota wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego,
- **1 171 000 zł** to wartość innych środków publicznych, pozyskanych na realizację zadań rewitalizacyjnych (środki Gminy Gniewkowo)
- 60 000,00 zł to wartość zadeklarowanego wkładu własnego ze środków prywatnych.

Są to działania, które mamy zamiar podjąć w pierwszej kolejności. W przypadku zgłoszenia nowych propozycji, pozyskania dodatkowych źródeł finansowania możliwe będzie rozszerzenie listy projektów rewitalizacyjnych (szerzej w części 13.).

1. Opis powiązań Lokalnego Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi:

Zadania ujęte na liście projektów rewitalizacyjnych osiągną cele ważne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego całego obszaru. Realizują bezpośrednio lub pośrednio założenia następujących dokumentów strategicznych:

1. Strategia rozwoju gminy – w „Strategii Rozwoju Gminy Gniewkowo na lata 2014-2020” przyjęto wizję: Gmina Gniewkowo - gminą z dobrze rozwiniętą infrastrukturą społeczną, techniczną i turystyczną – atrakcyjna dla mieszkańców i przyjazna inwestorom zgodnie z mottem „przez historię do rozwoju i nowoczesności” oraz misję: Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój społeczny, gospodarczy, rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej przy uwzględnieniu równowagi środowiska przyrodniczego i kulturowego. Służyć temu ma realizacja pięciu celów strategicznych:

- Cel strategiczny 1 Zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych świadczonych przez Gminę,
- Cel strategiczny 2 Poprawa jakości życia na obszarze Gminy,
- Cel strategiczny 3 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy,
- Cel strategiczny 4 Budowa kapitału ludzkiego i aktywizacja zawodowa mieszkańców Gminy oraz aktywizacja terenów wiejskich,
- Cel strategiczny 5 Wzmacnianie potencjału gospodarczego Gminy

Szczególnie wysoki poziom zgodności kierunków interwencji pomiędzy Strategią, a LPR można zaobserwować w przypadku:

- Celu szczegółowego 1.3. Dostarczenie wysokiej jakości usług komunalnych (działanie: poprawa estetyki budynków użyteczności publicznej),
- Celu szczegółowego 2.1. Kontynuacja rewitalizacji starej części miasta (działania: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, komunikacyjnej, sportowej i rekreacyjnej na terenie gminy oraz Rewitalizacja Parku Wolności poprzez budowę centrum rekreacyjno- sportowego- amfiteatr; rozbudowa stadionu im. M. Teppera; zagospodarowanie zielonej przestrzeni),
- Celu szczegółowego 3.2. Rewitalizacja starej części miasta (działanie: Tworzenie małej architektury nawiązującej do dawnego wyglądu miasta),
- Celu szczegółowego 4.1. Poprawienie standardów jakości usług instytucji pomocy społecznej,
- Celu szczegółowego 4.2. Podnoszenie i dostosowanie kwalifikacji bezrobotnych do wymogów rynku pracy.

2. Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego – wyznacza zadania w zakresie polityki terytorialnej. Należy do nich cel strategiczny 2. Wzmocnienie rozwoju społecznego i integracji (a w jego ramach cel operacyjny 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu oraz 2. Rozwój usług opiekuńczych oraz wsparcie instytucjonalne dla osób

niesamodzielnym), realizowany bezpośrednio za pośrednictwem LPR. Zgodność kierunków interwencji występuje także w przypadku celu strategicznego 5. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz promocja walorów przyrodniczych obszaru (konkretnie cel operacyjny 2. Poprawa jakości i rozwój oferty działalności kulturalnej). Projekt „Działania rewitalizacyjne na terenie gminy Gniewkowo” znajduje się na liście podstawowej projektów.

3. Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014 – 2020 Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli – niniejszy Program stanowi podstawę do ubiegania się o środki w ramach:

- Przedsięwzięcia 2.1.2 Rewitalizacja wsi na obszarze LSR do 2023 r. (realizuje cel szczegółowy 2.1 Rozbudowa i poprawa standardu infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz rewitalizacja i poprawa estetyki przestrzeni publicznej na obszarze LSR do 2023 roku),
- Przedsięwzięcia 3.1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru LSR do 2023 r (realizuje cel szczegółowy 3.1 Włączenie społeczne mieszkańców obszaru LSR do 2023 roku).

Wpływ na osiągnięcie celów innych dokumentów strategicznych może zostać określony przy użyciu wskaźników realizacji projektów rewitalizacyjnych, przedstawionych w części 8.

2. Skrócona diagnoza gminy Gniewkowo pod kątem występowania stanu kryzysowego wraz z wnioskami:

Gmina miejsko-wiejska Gniewkowo położona jest we wschodniej części powiatu inowrocławskiego, pomiędzy Inowrocławiem i Toruniem. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 15 (najważniejszy korytarz transportowy, z dobowym natężeniem ruchu rzędu 11 tysięcy pojazdów¹) oraz droga wojewódzka nr 246.

Gmina Gniewkowo posiada dogodne położenie komunikacyjne, 7 km od zachodniej granicy gminy znajduje się odcinek drogi S10 prowadzący do autostrady A1. Sytuację drogową znacznie poprawiłaby budowa obwodnicy Gniewkowa w ciągu DK15 oraz budowa odcinka drogi S10 między Toruniem a Bydgoszczą (ograniczenie ruchu tranzytowego, szczególnie w związku z zaawansowanymi pracami nad budową odcinka drogi S5 Gniezno-Bydgoszcz).

Źródło: GDDKiA, kolor czarny: drogi istniejące, kolor czerwony: drogi w budowie, kolor niebieski: drogi projektowane, kolorem żółtym zaznaczono lokalizację gminy Gniewkowo.

Przez teren gminy przebiega też linia kolejowa Toruń-Inowrocław, z regularnymi połączeniami pasażerskimi na tej trasie. Pasażerowie pociągów osobowych mają

¹ Średni Dobowy Ruch Roczny (ŚDRR) według danych Generalnego Pomiaru Ruchu w 2015 na odcinku Inowrocław, Pileckiego-Gniewkowo wyniósł 11 788 pojazdów/dobę, a na odcinku Gniewkowo-Toruń Zachód 11 743 pojazdy/dobę. Średnia dla województwa kujawsko-pomorskiego wyniosła w tym czasie 8 198 pojazdów (drogi krajowe pozostałe). Źródło danych: GDDKiA.

do dyspozycji 4 stacje kolejowe w Suchatówce, Gniewkowie, Wierzchosławicach i Więclawicach. Ofertę transportową uzupełniają autobusy, kursujące regularnie wzdłuż drogi krajowej 15. W miejscowościach położonych wzdłuż „piętnastki” mieszka 58% mieszkańców gminy, a w miejscowościach z dostępem do kolei 61% mieszkańców gminy. Dostęp do transportu publicznego w pozostałych miejscowościach gminy jest ograniczony.

Miasto Gniewkowo zajmuje tylko 5% powierzchni gminy (920 ha z łącznie 17 972 ha), ale zamieszkuje je aż 7 tysięcy osób (48% całej ludności gminy)². Stanowi główny ośrodek administracyjny, gospodarczy, edukacyjny i usługowy w skali gminy. Znajduje się w centralnej części gminy.

Obszar wiejski gminy składa się z **29 miejscowości** (Bąbolin, Branno, Buczkowo, Chrzastowo, Dąblin, Gąski, Godzięba, Kaczkowo, Kawęczyn, Kępa Kujawska, Kijewo, Klepary, Lipie, Markowo, Murzynko, Murzynno, Ostrowo, Perkowo, Skalmierowice, Suchatówka, Szadłowice, Szpital, Warzyn, Wielowieś, Wierzbiczano, Wierzchosławice, Więclawice, Zajezerze, Żyrostawice), które skupione są w **23 sołectwach**³.

W celu porównania sytuacji w gminie Gniewkowo do średniej powiatowej, wojewódzkiej i ogólnopolskiej analizy w dalszej części tego rozdziału prowadzone są w oparciu o informacje gromadzone w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. W rozdziale 3, 4 i 5 posłużono się zaś danymi Urzędu Miejskiego w Gniewkowie, obrazującymi stan na 14.03.2016 r. (ze względu na większą dokładność analiz). Pomędzy informacjami w tych częściach mogą wystąpić drobne rozbieżności związane z odmiennymi metodologiami liczenia zjawisk oraz innym dniem pomiaru (dla GUS jest to zawsze 31.12. danego roku).

Sfera społeczna:

Na terenie gminy Gniewkowo w latach 2007-2015 wystąpił niewielki **spadek liczby ludności** (o 52 osoby, z 14 712 do 14 660 osób). Analiza zmian wieloletnich pokazuje, że do 2010 roku liczba ludności gminy rosła (osiągając w 2010 r. 15 043 osoby), ale od tego momentu systematycznie spada (w tempie około 75 osób/rok).

Tabela 1. Ludność gminy Gniewkowo w latach 2007-2015:

Ludność wg ekonomicznych grup wieku	Ludność wg stanu na 31.12. danego roku									Różnica (2015 - 2007)
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
G. Gniewkowo (os.), w tym (%):	14.712	14.747	14.741	15.043	14.941	14.849	14.831	14.786	14.660	-52 os.
przedprodukcyjny	21,3	21,0	20,7	20,5	20,0	19,8	19,5	19,1	18,7	-2,6
produkcyjny	64,5	64,4	64,2	64,2	64,3	64,1	63,8	63,5	63,3	-1,2
poprodukcyjny	14,2	14,6	15,0	15,3	15,7	16,2	16,7	17,4	18,0	+3,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, stan na koniec danego roku.

² Dane Urzędu Miasta w Gniewkowie wg stanu na 14.02.2016 r.

³ Sołectwo Godzięba obejmuje miejscowości Godzięba, Dąblin, Kępa Kujawska i Chrzastowo, sołectwo Kijewo obejmuje też miejscowość Warzyn, sołectwo Markowo obejmuje miejscowość Branno, a sołectwo Perkowo obejmuje także miejscowość Buczkowo.

Zmiany w liczbie ludności wynikają z dwóch podstawowych zjawisk: ruchu naturalnego (przede wszystkim przyrostu naturalnego, określającego stosunek urodzeń i zgonów na danym terenie) oraz migracje ludności (gdzie saldo migracji pokazuje stosunek osób wprowadzających się i opuszczających dany teren w wyniku przeprowadzki). Dodatnie wartości tych wskaźników świadczą o pojawianiu się nowych osób na danym terenie, wartości ujemne – o spadku liczby mieszkańców.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 osób w gminie Gniewkowo w latach 2010-2015:

Obszar	Przyrost naturalny na 1000 osób						Skumulowany przyrost naturalny na 1000 osób
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
G. Gniewkowo, w tym:	-0,46	-1,93	-1,07	0,07	0,68	-2,10	-4,81
miasto	-2,01	-3,37	-0,40	-3,28	0,27	-1,38	-10,17
obszar wiejski	1,05	-0,53	-1,73	3,34	1,06	-2,81	+0,38
P. inowrocławski	bd	bd	bd	-1,30	-1,37	-1,77	-4,44
Woj. kuj-pom	1,0	0,6	0,2	-0,3	0,0	-0,64	+0,86
POLSKA	0,9	0,3	0,0	-0,46	-0,03	-0,67	+0,04

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, stan na koniec danego roku

Na terenie gminy Gniewkowo w większości lat występował **ujemny przyrost naturalny** (liczba zgonów była większa niż liczba urodzeń żywych). Niewielkie wartości dodatnie pojawiły się w 2013 i 2014 r. W kwestii przyrostu naturalnego występują istotne **różnice pomiędzy obszarem miejskim i wiejskim** w gminie. W mieście Gniewkowo dominują wyraźnie wartości ujemne w poszczególnych latach, a wartość skumulowanego przyrostu naturalnego w latach 2010-2015 wyniosła -10,17 (na każde 1000 mieszkańców w ciągu 5 lat ubyło 10 osób). Na obszarach wiejskich występowały duże wahania, a skumulowana wartość wyniosła +0,38.

Za zmniejszenie się liczby mieszkańców gminy odpowiadać mogą także migracje. Porównanie liczby osób przeprowadzających się na obszar gminy Gniewkowo z liczbą osób, które w tym samym okresie zdecydowały się na wyprowadzkę pokazuje, że w gminie mamy do czynienia z **ujemnym saldem migracji**. Odływ mieszkańców spowodowany migracją przybiera w skali gminy tak samo dużą wartość, jak w przypadku ubytku wynikającego z ujemnego przyrostu naturalnego (-10,1 osoby na 1000 mieszkańców w ciągu 5 lat). Ponownie, w mieście dynamika tego zjawiska jest większa niż na obszarze wiejskim (tu duży spadek wystąpił w 2011 roku i rzutuje to mocno na wynik końcowy).

Tabela 3. Saldo migracji na 1000 osób w gminie Gniewkowo w latach 2010-2014:

Obszar	Saldo migracji na 1000 osób					Skumulowane saldo migracji na 1000 osób
	2010	2011	2012	2013	2014	
G. Gniewkowo, w tym:	-0,5	-4,9	-1,8	-1,6	-1,3	-10,1
miasto	-2,3	1,3	-1,5	-5,5	-2,6	-10,6
obszar wiejski	1,3	-10,9	-2,1	2,3	0,0	-9,4
P. inowrocławski	-1,7	-2,0	-2,5	-2,7	-2,2	-11,1
Woj. kuj-pom	-0,8	-0,8	-1,0	-1,3	-1,4	-5,3
POLSKA	-0,1	-0,1	-0,2	-0,5	-0,4	-1,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, stan na koniec danego roku.

Dane w tabeli 1. wskazują na jeszcze jedno bardzo ważne zjawisko demograficzne na terenie gminy. Podobnie, jak w kraju, województwie i powiecie zachodzi tu **proces starzenia się społeczeństwa**. W każdym jednym roku (2007-2015) następował spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym (dzieci i młodzież) i jednoczesny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym (seniorzy).

W ciągu siedmiu lat na terenie gminy Gniewkowo udział osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się z 21,3% do 18,7%, a osób w wieku produkcyjnym z 64,5% do 63,3%. Znacznie przybyło za to osób w wieku poprodukcyjnym (z 14,2% do 18,0%). Prognozy demograficzne wskazują na wzrost natężenia tego problemu w kolejnych latach (dalszy dynamiczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym).

Skalę natężenia problemów starzenia się społeczności najlepiej obrazuje **wskaźnik obciążenia demograficznego**, który pozwala stwierdzić ile osób w wieku poprodukcyjnym (seniorów) przypada na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. Im wyższą wartość przyjmuje, tym większy problem demograficzny ma miejsce. Jeśli wartość wskaźnika przekracza 100 to mamy do czynienia z przewagą liczebną seniorów nad osobami młodymi i zachwianiem modelu struktury demograficznej.

Tabela 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Gniewkowo w latach 2010-2015:

Obszar	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym						Różnica 2015-2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
G. Gniewkowo, w tym:	74,6	78,4	81,9	85,6	91,3	96,6	22,0
miasto	86,0	92,4	97,1	105,0	110,8	114,6	28,6
obszar wiejski	64,3	65,8	68,2	69,0	74,3	80,2	15,9
P. inowrocławski	86,2	91,4	96,2	102,3	107,7	113,4	27,2
Woj. kuj-pom	82,4	86,9	91,3	95,8	100,4	105,1	22,7
POLSKA	89,1	93,1	97,1	101,2	105,2	109,1	20,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, stan na koniec danego roku.

Wskaźnik obciążenia demograficznego pokazuje wyraźnie, że problem starzenia się społeczeństwa występuje w całym kraju. Także na terenie gminy Gniewkowo wartość wskaźnika wyraźnie wzrosła (z 74,6 w 2010 r. do 96,6 w 2015 r.). Obecnie znajduje się poniżej średniej powiatowej, wojewódzkiej i krajowej, ale odpowiadają za to głównie obszary wiejskie. W **mieście Gniewkowo już w 2013 r. liczebność seniorów była większa niż dzieci i młodzieży** i od tego czasu ich przewaga rośnie. Na obszarach wiejskich problem występuje w mniejszej skali (w 2015 r. wskaźnik przyjął tam wartość 80,2), ale także tutaj widać stopniowy wzrost udziału seniorów w strukturze. W ciągu 6 lat wartość wskaźnika wzrosła o 15,9.

Na terenie gminy Gniewkowo występują także sprzężone, powiązane ze sobą wzajemnie problemy związane z: dużym zasięgiem korzystania mieszkańców z pomocy społecznej, dużą liczbą osób bezrobotnych, zagrożeniem ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Tabela 5. Zasięg korzystania z pomocy społecznej na terenie gminy Gniewkowo w latach 2010-2015:

Obszar	Zasięg korzystania z pomocy społecznej (%)						Różnica 2015-2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Gmina Gniewkowo	10,6	9,9	10,0	11,3	10,9	9,8	-0,8
P. inowrocławski	10,3	10,0	10,1	10,6	9,9	9,2	-1,1
Woj. kuj-pom	11,6	10,9	11,0	11,5	10,5	9,7	-1,9
POLSKA	8,7	8,1	8,1	8,3	7,7	7,1	-1,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, stan na koniec danego roku.

Na terenie gminy Gniewkowo z pomocy społecznej korzystało w 2015 r. 9,8% mieszkańców, jest to wynik gorszy niż wynikający ze średnich dla powiatu, województwa i kraju. **Zasięg korzystania z pomocy społecznej** w latach 2010-2015 uległ niewielkiemu zmniejszeniu (o 0,8pp), ale poprawa następowała wyraźnie wolniej niż na terenie powiatu, województwa czy kraju.

Duża liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej często współwystępuje z **problemem bezrobocia** (jedną z głównych przyczyn przyznania świadczeń). Na terenie gminy Gniewkowo udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym jest wyższy niż średnio na innych obszarach. W 2015 r. osoby bezrobotne stanowiły 10,8% mieszkańców w wieku produkcyjnym. Ich udział zmniejszył się z 13,8% w 2010 r.

Tabela 6. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie gminy Gniewkowo w latach 2010-2015:

Obszar	Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (%)						Różnica 2015-2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Gmina Gniewkowo	13,8	14,1	14,6	14,8	12,2	10,8	-3,0
P. inowrocławski	12,8	13,1	14,3	14,4	11,8	10,6	-2,2
Woj. kuj-pom	10,3	10,3	11,1	11,3	9,6	8,2	-2,1
POLSKA	7,9	8,0	8,7	8,8	7,5	6,5	-1,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, stan na koniec danego roku.

Spadek udziału osób bezrobotnych następował na terenie gminy Gniewkowo szybciej niż w powiecie i regionie, ale wartości są nadal mniej korzystne niż na sąsiednich terenach. Wśród osób bezrobotnych na koniec 2015 r. znalazło się 535 kobiet, 582 długotrwale bezrobotnych, 167 bezrobotnych do 25 roku życia i 222 bezrobotnych powyżej 50 roku życia (na łącznie 1 001 osób zarejestrowanych jako bezrobotne).

Na terenie gminy Gniewkowo w sferze włączenia społecznego działają następujące podmioty: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy w Gniewkowie, Dom Pomocy Społecznej w Warzynie, Spółdzielnia Socjalna Fachowcy w Wierzchosławicach.

Dostęp do **usług społeczno-kulturalnych** jest dobry i bardzo dobry na terenie miasta Gniewkowo (działalność prowadzi tutaj szereg instytucji i organizacji pozarządowych), a na obszarach wiejskich dobry, ograniczony lub bardzo ograniczony (w zależności

od dostępności komunikacyjnej danej miejscowości i istniejącego zaplecza usługowego).

Nie identyfikuje problemów w sferze mieszkaniowej, edukacji, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Sfera gospodarcza:

Poziom rozwoju przedsiębiorczości na obszarze gminy Gniewkowo jest zróżnicowany. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w mieście Gniewkowo od 2013 r. jest większa niż średnio w powiecie. Na obszarach wiejskich liczba podmiotów wpisanych w REGON rośnie, ale różnice między miastem i wsią utrzymują się (wynik dla obszarów wiejskich to 60-70% wartości dla miasta w każdym roku).

Tabela 7. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminie Gniewkowo w latach 2010-2015:

Obszar	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności						Różnica 2015-2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
G. Gniewkowo, w tym:	626	649	681	699	703	701	75
miasto	763	789	813	838	853	839	76
obszar wiejski	492	511	551	564	558	566	74
P. inowrocławski	807	800	813	825	824	823	16
Woj. kuj-pom	886	879	897	914	919	927	41
POLSKA	1 015	1 004	1 032	1 057	1 071	1 089	74

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, stan na koniec danego roku.

Dynamika wzrostu liczby podmiotów w REGON na terenie gminy Gniewkowo była bardzo wysoka (równa wynikowi krajowemu i wielokrotnie większa niż średnio w powiecie i województwie).

Na obszarze gminy w 2015 r. działały 2 duże przedsiębiorstwa, 8 średnich, 63 małe i 954 mikroprzedsiębiorstwa. Lokalni przedsiębiorcy prowadzą najczęściej działalność usługową (720 podmiotów; w sektorze rolniczym 51 podmiotów, w sektorze przemysłowym 256 podmiotów). Wyróżnikiem gminy Gniewkowo jest jej przemysłowo-rolniczy charakter oraz duża liczba firm z branży przetwórstwa spożywczego.

Jednym z ważnych kierunków rozwoju gminy Gniewkowo jest wykorzystanie lokalnego potencjału historyczno-kulturowego do wzmocnienia pozycji turystycznej gminy. Korzystne położenie gminy pomiędzy dużym ośrodkiem turystycznym (Toruń) i uzdrowiskowym (Inowrocław) stwarza możliwości do rozwoju lokalnej oferty turystycznej, bazującej na zabytkach i obiektach historycznych.

Sfera środowiskowa:

Na terenie gminy Gniewkowo aż 4 150 ha to **obszary prawnie chronione** (23% powierzchni gminy). Na terenie gminy Gniewkowo występuje też 31 pomników przyrody. Działalność rolniczą i leśną na terenie gminy prowadzi 51 podmiotów gospodarczych oraz rolnicy indywidualni.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna:

Na obszarze gminy Gniewkowo nie występują duże kompleksy przestrzeni zdegradowanej, wymagające adaptacji. Jedynym miejscem wymagającym interwencji jest teren Parku Wolności w Gniewkowie, na którym planowane jest odtworzenie funkcji rekreacyjno-kulturalnych.

Sfera techniczna:

Na obszarze gminy występuje dobry lub umiarkowany dostęp ludności do poszczególnych sieci technicznych. Bardzo dobrze należy ocenić poziom zwodociągowania gminy (100% w mieście i 95,5% na obszarach wiejskich). W przypadku infrastruktury kanalizacyjnej i gazowej widoczne są wyraźne różnice pomiędzy obszarem miejskim i wiejskim. Dostęp do kanalizacji posiada 95,5% mieszkańców miasta i jedynie 33,9% mieszkańców wsi, do sieci gazowej – 60,8% mieszkańców miasta i 16,1% mieszkańców wsi. Dostępność infrastruktury kanalizacyjnej i gazowej jest średnio gorsza niż w powiecie i województwie.

Tabela 8. Korzystający z instalacji w ludności ogółem w gminie Gniewkowo w 2015r.:

Obszar	Korzystający z instalacji w ludności ogółem (%)		
	wodociągowej	kanalizacyjnej	gazowej
Gmina Gniewkowo, w tym:	99,9	64,2	38,1
miasto	100,0	95,5	60,8
obszar wiejski	99,9	33,9	16,1
Powiat inowrocławski	98,8	71,4	44,6
Woj. kujawsko-pomorskie	95,2	69,6	42,7
POLSKA	91,8	69,7	52,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, stan na koniec danego roku.

Problemem w sferze technicznej jest przede wszystkim zły stan techniczny wielu budynków (prywatnych i publicznych) i konieczność ich pilnej termomodernizacji, braki w infrastrukturze oraz zły stan dróg (według szacunków Urzędu Miejskiego naprawy lub remontu wymaga 44 km dróg na terenie gminy Gniewkowo, stan na 31.12.2017 r.). Dodatkowo, powszechnym problemem jest brak lub niska jakość terenów publicznych, które mogłyby być miejscem integracji i aktywizacji mieszkańców. Lista obiektów wymagających interwencji ze względu na zły stan techniczny znajduje się w „Strategii Rozwoju Gminy Gniewkowo na lata 2014-2020”.

Wnioski z diagnozy obszaru gminy Gniewkowo:

- w gminie występuje silne zróżnicowanie wewnętrzne pomiędzy poszczególnymi jednostkami osadniczymi,
- gmina jest dogodnie położona, dostępność komunikacyjna jest dobra w miejscowościach wzdłuż drogi krajowej 15 i linii kolejowej,
- od 2010 r. nieustannie zmniejsza się liczba mieszkańców gminy (w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego i migracji),
- gmina jest obszarem o dużej koncentracji problemów ze sfery społecznej (przede wszystkim w zakresie procesu starzenia się społeczeństwa, bezrobocia i zasięgu korzystania z pomocy społecznej), występują one zarówno w mieście, jak i na obszarach wiejskich,
- występowanie tylu różnych negatywnych zjawisk społecznych na raz sprzyja wykluczeniu społecznemu mieszkańców,
- dynamicznie wzrasta poziom przedsiębiorczości mieszkańców, a w mieście jest wyższy niż średnio w powiecie,
- gminę wyróżniają bardzo dobre warunki do prowadzenia działalności rolniczej oraz duże znaczenie firm z branży przetwórstwa rolnego,
- problemy przestrzenno-funkcjonalne koncentrują się w mieście Gniewkowo, kompleksowego zagospodarowania wymaga teren Parku Wolności,
- na obszarach wiejskich brakuje istotnych elementów infrastruktury publicznej lub znajdują się one w bardzo złym stanie technicznym, często sprawiającym, że obiekty takie bardzo ciężko użytkować,
- na obszarze całej gminy problemem jest brak lub niska jakość przestrzeni publicznej, służącej aktywizacji i integracji mieszkańców,
- dostępność sieci technicznych jest bardzo dobra (wodociągi), dobra (kanalizacja i gaz w mieście) lub ograniczona (kanalizacja i gaz na obszarach wiejskich),
- na terenie gminy istnieje duże zapotrzebowanie na inwestycje w zakresie infrastruktury drogowej (modernizacja i przebudowa dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich, budowa obwodnicy Gniewkowa w ciągu DK15).

3. Obszar zdegradowany:

Pierwszym krokiem do określenia potrzeb rewitalizacyjnych na obszarze gminy było sprawdzenie, na terenie których miejscowości występuje **stan kryzysowy**, czyli gdzie współwystępują problemy ze sfery społecznej oraz przynajmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej,
- środowiskowej,
- przestrzenno-funkcjonalnej,
- technicznej.

Analiza została przeprowadzona w oparciu o mierzalne i obiektywne wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego, zgodnie z trybem postępowania opisanym w „Zasadach...”.

3.1 Obszar zdegradowany na terenie miasta Gniewkowo:

Miasto Gniewkowo zajmuje 920 hektarów (5,12% powierzchni całej gminy) i zamieszkuje je 7 004 osób, stanowiących 48% wszystkich mieszkańców (według danych Urzędu Miejskiego, stan na 14.03.2016 r.).

Ze względu na bardzo dużą liczbę mieszkańców miasta, przekraczającą maksymalny zasięg działań rewitalizacyjnych⁴ obszar miejski został podzielony na trzy jednostki strukturalne. Na łączny obszar miasta składają się:

- Jednostka I - południowy obszar miasta obejmujący ulice: Przemysłową, Piasta (powyżej nr 11), Kolejową, 700-lecia, Moniuszki, Chopina, dr Dreckiego, Inowrocławską, Kwiatową, Spółdzielczą, Działkowców, Słoneczną.
- Jednostka II - północno-zachodni obszar miasta obejmujący ulice: Wałową, Dworcową, Zamkową, Podgórną, Rynek, Jana III Sobieskiego, Powstańców Wielkopolskich, Kościelną, Spokojną, Kątną, Księstwa Gniewkowskiego, Paderewskiego, Św. Mikołaja, Nową, Krótką, Cmentarną, Cichą, Rzemieśniczą, Parkową, Agnieszki Osieckiej, 17 Stycznia, Pająkowskiego, Piasta (do nr 11), Zieloną.
- Jednostka III - wschodni obszar miasta obejmujący ulice: Zajezierną, Kasprowicza, Jęczmienną, Cegielną, Michałowo, 21 Stycznia, Wojska Polskiego, Generała Sikorskiego, Ogrodową, Walcerzewice, Kilińskiego, Toruńską, Żytnią, Marii Konopnickiej.

⁴ Obszar rewitalizacji może zamieszkiwać nie więcej niż 30% ludności gminy. Dodatkowo nie może on obejmować więcej niż 20% powierzchni gminy.

Tabela 9. Podstawowa charakterystyka jednostek strukturalnych w mieście Gniewkowo:

Jednostka strukturalna	Powierzchnia		Mieszkańcy (14.03.2016 r.)	
	w ha	% pow. całej gminy (łącznie 17 972 ha)	w osobach	% mieszkańców całej gminy (łącznie 14 600 osób)
I	190	1,06%	2 984	20,44%
II	260	1,45%	2 420	16,58%
III	470	2,62%	1 600	10,96%
Razem miasto Gniewkowo:	920	5,12%	7 004	47,97%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gniewkowie, stan na 14.03.2016 r.

W przypadku małych miast możliwe jest uznanie za obszar zdegradowany między innymi jednostek strukturalnych, w których planuje się dokonanie adaptacji przestrzeni zdegradowanych na cele rozwoju społecznego, o ile spełnione zostaną zestawy warunków określonych w „Zasadach...”.

W pierwszej kolejności sprawdzono, czy na obszarze poszczególnych jednostek strukturalnych występuje przestrzeń zdegradowana (obiekty i budynki, które nie są obecnie wykorzystywane, a które mogą być zaadaptowane na cele rozwoju społecznego). Stwierdzono, że obiekt przestrzeni zdegradowanej występuje tylko w jednostce II i jest nim teren Parku Wolności.

Szczegółowy opis przestrzeni zdegradowanej w Parku Wolności w Gniewkowie:

Nazwa obiektu:	Teren Parku Wolności w Gniewkowie
Lokalizacja:	Adres fizyczny: ul. Parkowa, Gniewkowo Działka ewidencyjna: Gniewkowo, teren u zbiegu ulic Parkowej i Powstańców Wielkopolskich, działka nr 19/1, 20/1, 21. Obręb geodezyjny: 0169 Gniewkowo
Powierzchnia:	5,2665 ha
Rok budowy:	Brak danych
Historia obiektu:	Ostatnie zagospodarowanie tego terenu miało miejsce w latach 90. Istniały tutaj scena plenerowa, kort tenisowy, plac zabaw oraz odkryty basen letni. W 2016 roku dokonano rozbiórki niecki basenowej. Od tamtej pory nierówny i niszczący teren stanowi zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców.
Stan własnościowy:	Obecny właściciel: Gmina Gniewkowo (1/1)
Stan techniczny obiektu:	Bardzo zły, uniemożliwiający wykorzystanie istniejących obiektów. Na terenie Parku znajdują się: scena plenerowa, kort tenisowy i plac zabaw, które ze względu na stopień wyeksploatowania muszą zostać wyłączone z użytku. Na terenie istnieje też pustostan, budynek o powierzchni około 65 m ² jest w bardzo złym stanie technicznym. Na chwilę obecną użytkowanie go w jakikolwiek sposób jest niemożliwe. Teren znajdujący się wokół budynku również jest w złym stanie technicznym (zniszczona i

	popękana nawierzchnia ścieżek, wandalizm, teren jest mocno zarośnięty, niemożliwe jest swobodne poruszanie się po tym terenie).
Zdjęcie obiektu:	
Zakres prac niezbędnych do zaadaptowania obiektu:	<p>Rozbudowa istniejącego budynku i zmiana sposobu jego użytkowania, przystosowując budynek do pełnienia funkcji Centrum Integracji Międzypokoleniowej. W ramach planowanej rozbudowy powinny powstać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dwie toalety przystosowane do osób niepełnosprawnych (z wejściem wewnątrz i na zewnątrz budynku) • Toalety bez przystosowań dla niepełnosprawnych • Dwie sale wspólne, o powierzchniach ok. 50m² (wraz z aneksem kuchennym) oraz ok. 20m², przystosowane do pełnienia funkcji sal szkoleniowych • Pomieszczenie gospodarcze • Dwa pomieszczenia biurowe (służące specjalistom z dziedzin geriatry, psychologii itd. i organizacjom seniorskim prowadzącym tam regularne spotkania dla seniorów). <p>Dodatkowo planuje się likwidację a następnie odtworzenie obiektów będących w złym stanie technicznym (scena, kort tenisowy, plac zabaw). Scena plenerowa zostanie przesunięta z zadrzewionego terenu przy drodze wojewódzkiej na teren po basenie. Dzięki temu będzie możliwa swobodna aranżacja przestrzeni (bez obaw o cenny drzewostan w parku). Dodatkowo, zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez osoby starsze, sfera kulturalna zostanie też wyposażona w widownię. Do tej pory przy scenie plenerowej nie było żadnych miejsc siedzących, co stanowiło szczególnie problem dla osób starszych. Planowana jest budowa siedzisk naprzeciw nowej sceny wraz z utwardzonym placem pomiędzy widownią a sceną, umożliwiającym dotarcie do obiektu osobom o ograniczonej mobilności (np. na wózkach inwalidzkich). W toku prac projektowych przewidziano utworzenie na widowni strefy seniora, obejmującej dolne rzędy, które zostaną specjalnie zaprojektowane z myślą o osobach starszych (szersze odstępy, rampy podjazdowe, poręcze ułatwiające utrzymanie równowagi).</p> <p>~~Budynek CIM zostanie połączony ze sferą kulturalną zadaszonym łącznikiem, dzięki czemu osoby korzystające z usług CIM będą mogły~~</p>

	<p>~~bezpiecznie i komfortowo dotrzeć do sfery kulturalnej mimo niesprzyjającej pogody.~~</p> <p>Wokół terenu przyległego do Centrum Integracji Międzypokoleniowej po stronie zachodniej powstanie szlak pokryty drobnym żwirem, przystosowany do spacerów oraz nordic-walking. Długość ścieżki wynosić będzie około 1 km. Dodatkowo na zadrzewionym terenie umiejscowione zostaną obiekty sprzyjające integracji mieszkańców (stoły piknikowe, szachowe itp.).</p> <p>Na terenie po korcie tenisowym zostaną przywrócone funkcje rekreacyjne. Powstanie wielofunkcyjne boisko rekreacyjne dostosowane do uprawiania różnych form aktywności fizycznej przez osoby w różnym wieku. Boisko będzie wyposażone w nawierzchnię ograniczającą ryzyko urazów wśród osób starszych.</p> <p>Przy boisku rekreacyjnym powstanie plenerowa strefa ruchu (siłownia zewnętrzna) przystosowana do potrzeb dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów (ze specjalnymi urządzeniami dla każdej grupy wiekowej).</p> <p>Na terenie kompleksu powstanie też 50 miejsc parkingowych, w tym aż 10 dla osób niepełnosprawnych.</p>
<p>Planowany sposób wykorzystania obiektu:</p>	<p>Na terenie przestrzeni zdegradowanej powstaną:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centrum Integracji Międzypokoleniowej, • Strefa rekreacji (obejmująca teren zadrzewiony, ścieżki do nordic walking, boisko wielofunkcyjne i plenerową strefę ruchu), • Strefa kultury (scena plenerowa z widownią). <p>W budynku CIM prowadzone będą zajęcia, spotkania, warsztaty, wydarzenia kulturalne, szczególnie dla osób starszych.</p> <p>W strefie kultury możliwe będzie profesjonalne prezentowanie dorobku kulturowego mieszkańców (np. Zespół Ludowy „Gniewkowanie”, „Wierchosławiczanie”, chór szkolny Allegretto, Zakładowy Chór Pracowniczy Przyjaźń). Brak odpowiedniego zaplecza ogranicza możliwości naszego ośrodka kultury, który odnotowuje duże zainteresowanie zajęciami o charakterze teatralnym, komediowym i muzycznym zarówno ze strony najmłodszych, jak i najstarszych mieszkańców. Brakuje jednak miejsc prób i występów dla tego typu grup.</p> <p>W strefie rekreacji odbywać się będą cykliczne zajęcia ruchowe dla seniorów i pozostałych mieszkańców, z wykorzystaniem stworzonej infrastruktury (np. nordic walking, rehabilitacja ruchowa dla osób starszych).</p>

Jednostka II została więc przeanalizowana pod kątem spełniania pozostałych warunków. Pierwszym z nich jest dostępność publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej w odległości 1 km od granic przestrzeni zdegradowanej (liczonej wzdłuż dróg publicznych i publicznych ciągów pieszych i pieszo-jezdnych). Aby możliwe było zaliczenie danej jednostki do obszaru zdegradowanego konieczne jest wykazanie, że w tej odległości nie ma żadnych obiektów publicznej infrastruktury aktywizacji

społecznej. Wyjątek stanowią sytuacje, w których uzasadniona i planowana interwencja miałyby dotyczyć utworzenia infrastruktury:

- komplementarnej wobec już istniejącej lub
- bezpośrednio rozszerzającej (poprzez adaptację istniejących budynków) możliwości lokalowe infrastruktury już istniejącej lub
- należącej do tej samej kategorii oraz umożliwiającej realizację zadań/aktywności tego samego rodzaju, jeśli zapotrzebowanie społeczne przekracza możliwości infrastruktury już istniejącej lub
- zastępującej infrastrukturę tego samego rodzaju likwidowaną ze względu na stan wyeksploatowania, brak funkcjonalności, niespełnianie warunków bezpieczeństwa,

to wówczas nie jest konieczne spełnienie wspomnianego warunku odległości 1,0 km.

Na obszarze przestrzeni zdegradowanej znajdują się obecnie obiekty, które pełnią funkcje kulturalne (scena plenerowa) oraz rekreacyjne (ścieżki w Parku, kort tenisowy i plac zabaw). Ze względu na ich skrajne wyeksploatowanie nie nadają się jednak już one do użytku. Planowana jest ich likwidacja oraz zastąpienie nowymi obiektami, spełniającymi warunki bezpieczeństwa.

Jedynymi innymi publicznymi obiektami aktywizacji społecznej, które znajdują się w odległości 1 km od granic przestrzeni zdegradowanej są stadion sportowy (zajmujący działkę obok Parku Wolności) oraz siłownia plenerowa, zlokalizowana przy budynku Szkoły Branżowej I stopnia. Obiekt jest intensywnie użytkowany przez młodzież szkolną, a wyposażenie zostało dostosowane do jej potrzeb. W godzinach funkcjonowania szkoły zapotrzebowanie przekracza możliwości istniejącego obiektu. Zakres prac adaptacyjnych w Parku Wolności zakłada stworzenie plenerowej strefy ruchu, ale będzie to infrastruktura komplementarna wobec już istniejącej (obejmująca inne urządzenia, także dostosowane do potrzeb innych grup wiekowych niż młodzież szkolna) oraz odpowiadająca na duże zapotrzebowanie społeczne, przekraczające możliwości istniejącej siłowni plenerowej.

Nie planuje się tworzenia obiektów sportowych, ze względu na bliskość stadionu. Zgodnie z zapisami „Zasad...” należy rozróżnić infrastrukturę sportową od infrastruktury rekreacyjnej. Infrastruktura sportowa to obiekty przeznaczone do uprawiania sportów w sposób profesjonalny i zorganizowany, spełniające wymogi poszczególnych klubów, federacji i zrzeszeń sportowych. Na obiektach sportowych możliwe jest rozgrywanie meczy, turniejów, rozgrywek w ramach właściwych lig i federacji (np. piłkarskich), z zachowaniem standardów narzuconych odpowiednimi regulacjami wewnętrznymi. Obiekty rekreacyjne pełnią inne funkcje – pozwalają na spontaniczne, samodzielne korzystanie z aktywności fizycznej przez wszystkich mieszkańców (a nie tylko członków klubów i sekcji sportowych). Nie muszą spełniać tak rygorystycznych norm (dotyczących powierzchni i standardów wykończenia), nie wymagają nadzoru trenerów, sędziów czy instruktorów sportowych, ani wcześniejszych zapisów czy rezerwacji obiektu. Wszystkie obiekty planowane w

ramach zagospodarowania Parku Wolności (plenerowa strefa ruchu, boisko) to obiekty rekreacyjne, a nie sportowe.

Ostatnim warunkiem, pozwalającym na zaliczenie jednostki do obszaru zdegradowanego w przypadku adaptacji przestrzeni zdegradowanej na cele rozwoju społecznego jest stwierdzenie występowania w jednostce przynajmniej jednego problemu społecznego (wartość wskaźnika dla jednostki przyjmuje wartości gorsze niż średnio w gminie). Ze względu na zdiagnozowany w rozdziale 2. narastający problem starzenia się społeczeństwa (w szczególności na obszarze miasta) sprawdzono, czy na terenie jednostki strukturalnej II występuje szczególnie duży udział ludności w wieku poprodukcyjnym.

Według stanu na dzień 14.03.2016 r. na terenie gminy Gniewkowo mieszkało 2 788 osób w wieku poprodukcyjnym (na łącznie 14 600 mieszkańców), ich udział w ludności ogółem wynosił 19,10%. Tymczasem w jednostce strukturalnej II udział osób w wieku poprodukcyjnym jest wyższy (19,42%, 470 osób w wieku poprodukcyjnym na łącznie 2 420 osób mieszkających w tej jednostce).

Jednostka II jako jedyna spełnia więc wszystkie warunki określone w „Zasadach...” (występowanie przestrzeni zdegradowanej, braki w infrastrukturze publicznej oraz występowanie problemu społecznego) i w związku z tym została wskazana jako obszar zdegradowany, na którym występuje stan kryzysowy (łącznie problemy ze sfery społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej).

Uzasadnienie wyboru obszaru zdegradowanego na terenie miasta Gniewkowo:

Za obszar zdegradowany, na którym występuje stan kryzysowy i duża koncentracja problemów ze sfery społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej uznany został obszar jednostki strukturalnej II. Jest to obszar centrum miasta, ściśle zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Tworzą go ulice: Wałowa, Dworcowa, Zamkowa, Podgórna, Rynek, Jana III Sobieskiego, Powstańców Wielkopolskich, Kościelna, Spokojna, Kątna, Księstwa Gniewkowskiego, Paderewskiego, Św. Mikołaja, Nowa, Krótka, Cmentarna, Cicha, Rzemieślnicza, Parkowa, Agnieszki Osieckiej, 17 Stycznia, Pająkowskiego, Piasta (do nr 11), Zielona.

3.2 Obszar zdegradowany na terenach wiejskich gminy Gniewkowo:

W przypadku obszarów wiejskich wszystkie miejscowości zostały przeanalizowane pod kątem spełniania wymogów uznania za obszar zdegradowany (współwystępowanie dwóch problemów społecznych i jednego problemu z innej sfery). W 27 miejscowościach (Bąbolin, Branno, Buczkowo, Chrzastowo, Dąblin, Gąski, Godzięba, Kaczkowo, Kawęczyn, Kępa Kujawska, Kijewo, Klepary, Lipie, Murzynko, Murzynno, Ostrowo, Perkowo, Skalmierowice, Suchatówka, Szpital, Warzyn, Wielowieś, Wierzbiczany, Wierzchosławice, Więclawice, Zajezerze, Żyrostawice) sprawdzono, czy występuje problem:

- społeczny – problem zaawansowania procesu starzenia się ludności (udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem większy niż średnio w gminie),
- społeczny – problem samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych (udział dzieci do lat 17, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze),
- przestrzenno-funkcjonalny – sprawdzono, czy na terenie danej miejscowości występuje przestrzeń zdegradowana.

W żadnej z analizowanych w ten sposób miejscowości nie stwierdzono sytuacji współwystępowania dwóch problemów społecznych ani występowania problemu przestrzenno-funkcjonalnego.

Tabela 10. Identyfikacja stanu kryzysowego na obszarach wiejskich gminy Gniewkowo:

Miejscowość	Liczba ludności	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Udział osób poprodukcyjnych w ludności ogółem	Liczba dzieci do lat 17	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Udział dzieci, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny w liczbie dzieci ogółem	Czy na obszarze występuje przestrzeń zdegradowana?
Bąbolin	107	12	11,21	20	10	50,00	nie
Branno	32	2	6,25	10	7	70,00	nie
Buczkowo	40	8	20,00	6	2	33,33	nie
Chrzastowo	321	35	10,90	72	15	20,83	nie
Dąblin	103	12	11,65	34	11	32,35	nie
Gąski	389	72	18,51	64	23	35,94	nie
Godzięba	111	15	13,51	20	7	35,00	nie
Kaczkowo	115	18	15,65	13	4	30,77	nie
Kawęczyn	238	40	16,81	50	31	62,00	nie
Kępa Kujawska	58	7	12,07	8	6	75,00	nie
Kijewo	249	39	15,66	60	13	21,67	nie
Klepary	129	22	17,05	21	4	19,05	nie
Lipie	526	91	17,30	125	73	58,40	nie
Murzynko	247	46	18,62	53	14	26,42	nie
Murzynno	206	33	16,02	35	10	28,57	nie
Ostrowo	231	49	21,21	40	10	25,00	nie
Perkowo	69	6	8,70	20	9	45,00	nie
Skalmierowice	219	38	17,35	45	18	40,00	nie
Suchatówka	523	89	17,02	99	26	26,26	nie
Szpital	156	29	18,59	25	9	36,00	nie
Warzyn	155	56	36,13	9	0	0,00	nie
Wielowieś	567	79	13,93	123	49	39,84	nie
Wierzbiczany	327	51	15,60	59	27	45,76	nie
Wierzchosławice	1150	186	16,17	177	56	31,64	nie
Więclawice	289	38	13,15	65	33	50,77	nie
Zajezerze	266	33	12,41	60	22	36,67	nie
Żyroślawice	99	24	24,24	22	3	13,64	nie
gmina Gniewkowo	14 600	2 788	19,10	2 717	918	33,79	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gniewkowie, stan na 14.03.2016 r. Kolorem żółtym i czerwonym zaznaczono wyniki gorsze niż średnio w gminie.

W dwóch pozostałych miejscowościach (Markowo i Szadłowice) dokonano sprawdzenia w oparciu o podobne wskaźniki. Poza udziałem dzieci objętych zasiłkami rodzinnymi sprawdzono tu także udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem.

Tabela 11. Identyfikacja stanu kryzysowego w miejscowościach Markowo i Szadłowice:

Miejscowość	Liczba ludności	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba dzieci do lat 17	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Udział dzieci, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny w liczbie dzieci ogółem	Czy na obszarze występuje przestrzeń zdegradowana?
Markowo	256	56	21,88%	58	30	51,72%	TAK
Szadłowice	418	59	14,11%	81	33	40,74%	TAK
gmina Gniewkowo	14 600	1 453	9,95%	2 717	918	33,79%	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gniewkowie, stan na 14.03.2016 r. Kolorem pomarańczowym i czerwonym zaznaczono wyniki gorsze niż średnio w gminie.

Wartość obu wskaźników społecznych jest gorsza na terenie miejscowości Markowo i Szadłowice od średniej dla gminy Gniewkowo. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w miejscowości Markowo wynosi 21,88%, w Szadłowicach – 14,11%, a średnia dla gminy wynosi 9,95%. Podobnie, udział dzieci, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku ogółem wyniósł w Markowie 51,72%, w Szadłowicach – 40,74%, zaś średnia dla całej gminy 33,79%.

Dodatkowo w obu tych miejscowościach wystąpiły przestrzenie zdegradowane. W miejscowości Markowo jest to budynek świetlicy wiejskiej wraz z parkiem (częściowo użytkowany), a w miejscowości Szadłowice dawny budynek remizy OSP.

Obie miejscowości spełniają więc warunki uznania za obszar zdegradowany. Stwierdzono w nich występowanie dwóch problemów społecznych i przestrzeni zdegradowanej.

Szczegółowy opis przestrzeni zdegradowanej w Markowie:

Nazwa obiektu:	Świetlica wiejska w Markowie oraz teren parku przy świetlicy
Lokalizacja:	Adres fizyczny: Markowo 1 Działka ewidencyjna: 9/12 Obręb geodezyjny: 0013 Markowo
Powierzchnia:	76 428,00 m ²
Rok budowy:	Początek XX wieku (szacowany czas powstania przybudówki)
Historia obiektu:	Świetlica wiejska w Markowie jest przybudówką do zabytkowego pałacu, położonego w tej miejscowości. Pierwotnie budynek pełnił funkcje magazynowe. Został częściowo zaadaptowany na funkcje świetlicy wiejskiej w 2007 roku. Ze względu na brak środków finansowych pierwotne prace nie objęły jednego pomieszczenia budynku ani terenu przyległego parku (działka 9/12 obejmuje też zabytkowy park przypałacowy). W pałacu obecnie znajdują się mieszkania.
Stan własnościowy:	Obecny właściciel: Gmina Gniewkowo (1/1)
Stan techniczny obiektu:	Dostateczny/zły. Stan konstrukcji i poszycia dachowego jest dostateczny. W budynku znajduje się nieużywane pomieszczenie o pow. ok. 27 m ² wymagające gruntownych prac adaptacyjno-modernizacyjnych. Pozostałe pomieszczenia, zaplecze kuchenne i węzły sanitarne są w stanie technicznym dostatecznym. Budynek nie jest dostosowany do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością. W przyległym parku konieczna jest wymiana nawierzchni ciągów komunikacyjnych, umożliwiających swobodne korzystanie z obiektu. Możliwe jest posadwienie na tym terenie obiektów małej architektury (ławki, stoły, siłownia plenerowa, plac zabaw) bez kolizji z istniejącym drzewostanem.
Zdjęcie obiektu:	

	
<p>Zakres prac niezbędnych do zaadaptowania obiektu:</p>	<p>Adaptacja nieużywanych powierzchni na funkcje edukacyjne (sala szkoleniowo-komputerowa) z dostępem do technologii cyfrowych. W sąsiedztwie budynku konieczne jest stworzenie plenerowej strefy aktywności ruchowej oraz miejsca plenerowej integracji mieszkańców (na terenie przyległego parku). W miejscowości Markowo nie ma żadnych obiektów infrastruktury plenerowej umożliwiającej integrację mieszkańców.</p>
<p>Planowany sposób wykorzystania obiektu:</p>	<p>W nowym zaadoptowanym pomieszczeniu o wymiarach ok. 27 m² powstanie sala komputerowo-edukacyjna, wyposażona w najnowsze technologie. Przeprowadzane w niej będą zajęcia z obsługi komputera, programów biurowych oraz zajęcia z programowania dla dzieci, służące zwiększeniu poziomu cyfryzacji. Duże zapotrzebowanie jest również na zajęcia kreatywne, plastyczne oraz muzyczne. Cały budynek zostanie dostosowany do potrzeb osób starszych i o ograniczonej mobilności. Budynek jest parterowy, natomiast brakuje podjazdu dla niepełnosprawnych oraz toalety dostosowanej do ich potrzeb.</p>

	Na terenie przylegającym do świetlicy znajduje się park. Planuje się stworzenie w nim plenerowego miejsca integracji (poprzez wykonanie utwardzonych ścieżek, umożliwiających swobodne przemieszczanie się po terenie, zakup i montaż elementów małej architektury takich jak: ławki, kosze na śmieci, stoły szachowe oraz stoły piknikowe), a także plenerowej strefy ruchu (zakup i montaż elementów placu zabaw dla dzieci oraz siłowni plenerowej). Tak zagospodarowane otoczenie pozwoli na realizację szerokiego wachlarza zajęć aktywizacyjnych dla mieszkańców.
--	---

Szczegółowy opis przestrzeni zdegradowanej w Szadłowicach:

Nazwa obiektu:	Budynek OSP Szadłowice
Lokalizacja:	Adres fizyczny: Szadłowice 17b Działka ewidencyjna: działki nr 215/14 Obręb geodezyjny: 0020 Szadłowice
Powierzchnia:	Działka 215/14: 775,00 m ²
Rok budowy:	Lata 60'
Historia obiektu:	Budynek pełnił rolę remizy OSP do 2014 roku, od tamtej pory nie jest wykorzystywany.
Stan własnościowy:	Obecny właściciel: Gmina Gniewkowo (1/1)
Stan techniczny obiektu:	Budynek wybudowany został w latach '60 i był kiedyś użytkowany przez jednostkę Ochotniczej Straży Pożarnej. Brak ogrzewania spowodował zawilgocenie ścian zewnętrznych oraz wewnętrznych. Budynek wyposażony został jedynie w instalację elektryczną, nie posiada instalacji wod-kan wraz z przyłączami. Z zawilgoconych murów fundamentu i ścian zewnętrznych odpada tynk. Drewno, będące częścią konstrukcji dachu, zaatakowane zostało przez owady.
Zdjęcie obiektu:	

	 <p>The top photograph shows a single-story building with a gabled roof, a red double door, and a basketball hoop in the foreground. The bottom photograph shows an outdoor exercise machine on a grassy area with a hedge and trees in the background.</p>
<p>Zakres prac niezbędnych do zaadaptowania obiektu:</p>	<p>Budynek zostanie wyposażony w - niezbędne do codziennego funkcjonowania – następujące instalacje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instalację wody zimnej i ciepłej wody użytkowej, - instalację kanalizacji sanitarnej (włączenie do istniejącej sieci grawitacyjnej zlokalizowanej na przedmiotowej działce), - instalację centralnego ogrzewania grzejnikową, - instalacja elektryczna – istniejąca, - instalację gazową – włączenie pieca c.o. <p>Realizacja przedsięwzięcia obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonanie izolacji termicznej podłóg w części przyziemia w toku wymiany posadzki na gruncie w całym budynku wraz z podłożem. 2. Wykonanie nowych podłóg w części przyziemia (płytki GRES) 3. Przebudowa ścian działowych w części parteru (WC i komunikacja) 4. Wykonanie toalet 5. Rozbiórka ścian w części parteru do nowej komunikacji tarasu widokowego 6. Wymiana schodów wewnętrznych z drewnianych (zniszczonych w 80%) na żelbetonowe 7. Częściowa wymiana instalacji elektrycznej i wymiana osprzętu 8. Wykonanie instalacji wod.-kan. I c o z kotłem na gaz płynny i instalacją zewnętrzną, płytą pod zbiornik gazu o pojemności 2700 l. 9. Wykonanie nowych przyłączy wod-kan i gazu

	<ol style="list-style-type: none"> 10. Wymiana częściowa tynków wewnętrznych ścian i sufitów wraz z malowaniem, gładzią gipsową i glazurą w części sanitariatów i pozostałych pomieszczeń 11. Wymiana pokrycia dachu z eternitu falistego na blachę dachówkową z przemurowaniem kominów ponad dachem 12. Wymiana obróbek blacharskich 13. Wykonanie izolacji termicznej wszystkich ścian zewnętrznych z styropianu oraz wykonanie tynków cienkowarstwowych z malowaniem elewacji farbami silikonowymi 14. Wykonanie izolacji termicznej posadzek 15. Wykonanie izolacji termicznej konstrukcji istniejącego dachu wełną mineralną 16. Wykonanie izolacji termicznej nowej części dachu 17. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej wraz z parapetami 18. Wykonanie stolarki okiennej i drzwiowej w części nadbudowy 19. Odprowadzenie wód deszczowych jak najdalej poza budynek poprzez wykonanie rynien i rur spustowych 20. Przebudowa złącza kablowego przyłącza elektrycznego tak aby nie stwarzało kolizji z innymi urządzeniami 21. Wykonanie instalacji odgromowej 22. Częściowe przemurowanie ścian zewnętrznych tarasu, tj. ok. 20 m² oraz otynkowanie całości tynkiem, wykonanie posadzki z płytek gres. <p>W sąsiedztwie budynku konieczne jest stworzenie plenerowej strefy aktywności ruchowej (siłownia plenerowa) oraz miejsca plenerowej integracji mieszkańców. W miejscowości Szadłowice nie ma żadnego plenerowego miejsca integracji czy ruchu poza boiskiem przy szkole podstawowej, placem zabaw i jednym urządzeniu do ćwiczeń na powietrzu. Infrastruktura tworzona w ramach zagospodarowania będzie komplementarna do istniejących obiektów (zastosowanie innych urządzeń, o innych funkcjach)</p>
Planowany sposób wykorzystania obiektu:	<p>Po adaptacji powstanie nowe zaplecze sanitarne oraz sala edukacyjno-komputerowa, która umożliwi przeprowadzanie zajęć z nauki obsługi komputera, programów biurowych, programowania dla dzieci. Dzieci wykluczone społecznie będą miały możliwość uczestniczenia w zajęciach rozwijających ich pasje oraz zainteresowania. Ogromne zapotrzebowanie jest na zajęcia plastyczno-kreatywne oraz muzyczne. W Szadłowicach na chwilę obecną nie ma świetlicy wiejskiej, nie odbywają się żadne regularne zajęcia aktywizujące dla mieszkańców. Dzięki zagospodarowaniu terenu wokół świetlicy mieszkańcy zyskają także miejsce do spotkań i ćwiczeń w plenerze.</p>

Miejscowości Markowo i Szadłowice spełniają warunki objęcia celem rewitalizacji A przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej, czyli:

- Na terenie każdej z tych miejscowości występuje przestrzeń zdegradowana,
- Na terenie Markowa (i w promieniu 1,5 km od zwyczajowego centrum tej miejscowości) nie ma żadnego obiektu publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej (z wyjątkiem budynku częściowo zaadoptowanego na świetlicę wiejską). W wyniku działań rewitalizacyjnych planowane jest rozszerzenie możliwości lokalowych istniejącej świetlicy o nowe pomieszczenie i funkcje – salę komputerową umożliwiającą poszerzenie dotychczasowej oferty zajęć.

Siłownia plenerowa i plenerowe miejsce integracji będą nowością w tej miejscowości.

- W Szadłowicach (i w promieniu 1,5 km od zwyczajowego centrum tej miejscowości) nie ma żadnego obiektu publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej jak świetlica wiejska, biblioteka czy ich filie. Nie ma też tutaj miejsca integracji mieszkańców w plenerze. Istniejące obiekty rekreacyjne to boisko, plac zabaw i jedno urządzenie do ćwiczeń na powietrzu. W wyniku działań rewitalizacyjnych planowane jest stworzenie infrastruktury komplementarnej do już istniejącej (inne urządzenia siłowni plenerowej i placu zabaw, o odmiennych funkcjach).

3.3 Podsumowanie – obszar zdegradowany gminy Gniewkowo:

W wyniku analiz stwierdzono występowanie stanu kryzysowego w części miasta Gniewkowo oraz na terenie dwóch miejscowości wiejskich (Markowo i Szadłowice). Obszar zdegradowany tworzą więc trzy podobszary:

- podobszar 1 Centrum Gniewkowa (wyznaczony w części 3.1 LPR),
- podobszar 2 Markowo,
- podobszar 3 Szadłowice.

Tabela 9. Podstawowa charakterystyka obszaru zdegradowanego na terenie gminy Gniewkowo:

Obszar zdegradowany	Powierzchnia		Mieszkańcy (14.03.2016 r.)	
	ha	% pow. całej gminy (łącznie 17 972 ha)	w osobach	% mieszkańców całej gminy (łącznie 14 600 osoby)
Podobszar 1 Centrum Gniewkowa (jednostka strukturalna II)	260	1,45%	2 420	16,58%
Podobszar 2 Markowo	155	0,86%	256	1,75%
Podobszar 3 Szadłowice	157	0,87%	418	2,86%
Razem obszar zdegradowany:	572	3,18%	3 094	21,19%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gniewkowie, stan na dzień 14.03.2016 r.

Tak wyznaczony obszar zdegradowany stanowi 3,18% powierzchni gminy Gniewkowo i zamieszkuje go łącznie 21,19% mieszkańców gminy.

Szczegółowe informacje na temat terenów stanowiących obszar zdegradowany:

Podobszar 1. Centrum Gniewkowa obejmuje następujące działki ewidencyjne (stan na 03.2018 r.) o łącznej powierzchni 260 hektarów:

5/3, 5/5, 5/6, 5/7, 5/8, 5/9, 5/10, 6/3, 4, 3/1, 1/5, 1/4, 1/12, 1/9, 1/10, 1/11, 1/8, 1/7, 10, 11/2, 11/1, 12/3, 13/1, 12/1, 14, 895/2, 595/1, 15/7, 15/5, 15/2, 16, 17/1, 17/3, 18/1, 18/2, 19/1, 20/1, 21, 22/15, 22/14, 22/17, 22/16, 914, 22/34, 22/23, 22/22, 22/24, 22/25, 22/30, 22/29, 22/28,

22/27, 23, 24/2, 24/3, 39/1, 22/3, 25/5, 25/12, 25/13, 25/7, 25/8, 25/9, 25/3, 26/1, 27/1, 28/1, 29/1, 30/5, 30/6, 30/7, 30/8, 30/9, 30/10, 30/11, 30/12, 30/13, 30/14, 30/15, 30/16, 30/4, 32, 33, 34, 35, 36, 37/3, 37/2, 37/5, 37/6, 1/3, 9/1, 8/1, 7/11, 7/2, 7/3, 7/4, 7/5, 7/6, 7/7, 7/8, 7/9, 7/10, 50, 49/3, 49/5, 49/6, 49/7, 48/1, 48/2, 47/2, 47/1, 873/1, 873/2, 872, 873/3, 39/2, 38/2, 38/3, 40/5, 40/4, 40/2, 41/3, 41/2, 41/4, 41/5, 41/6, 46/1, 46/2, 46/3, 46/4, 46/5, 46/6, 46/7, 46/8, 42, 43/3, 43/4, 43/5, 43/6, 43/7, 43/8, 44/1, 44/2, 463/7, 463/6, 464/1 - część, 465/4, 466/11, 463/2, 73/2, 73/10, 73/14, 73/13, 73/16, 73/17, 73/19, 74/2, 72/2, 71/2, 70/2, 66/2, 72/3, 67/3, 66/21, 72/3, 66/6, 66/5, 66/7, 65/6, 111/2, 60/1, 64/4, 64/5, 64/2, 114/4, 66/8, 66/9, 66/10, 66/11, 66/12, 66/13, 66/14, 66/15, 66/16, 66/17, 66/18, 66/19, 60/5, 63, 61/6, 62/1, 62/3, 60/4, 114/2, 115/2, 59, 56/7, 56/6, 55/1, 54/1, 53/1, 52/1, 51/1, 56/1, 56/4, 113, 115/3, 128, 127/2, 127/1, 111/11, 915/2, 140/3, 140/2, 112/4, 110/2, 915/1, 110/3, 112/1, 111/12, 65/6, 65/5, 111/13, 129/4, 130/12, 130/11, 131/3, 132/5, 132/8, 132/7, 132/6, 133/4, 134/4, 134/2, 133/2, 132/1, 131/1, 130/5, 129/2, 129/3, 130/1, 130/8, 130/9, 138/1, 138/5, 138/6, 138/3, 131/2, 132/10, 137/1, 132/11, 132/9, 136/5, 136/6, 136/7, 136/8, 135/2, 135/5, 135/4, 153/3, 133/3, 134/8, 139/1, 141/3, 141/4, 141/1, 142, 143/1, 144/1, 145, 146, 147/1, 151/1, 151/2, 149, 150/2, 150/1, 152/3, 153/1, 352/5, 874, 99, 98/4, 98/12, 98/13, 98/11, 112/5, 898/5, 898/6, 105/3, 105/4, 105/6, 105/7, 891, 102/3, 103/4, 104/5, 104/4, 104/7, 898/4, 898/3, 898/1, 898/2, 896, 109/3, 109/5, 109/6, 108/4, 108/3, 107/1, 106/7, 104/8, 103/4, 102/3, 102/4, 103/5, 102/5, 106/4, 352/2, 101/2, 102/7, 102/8, 111/9, 94/2, 92/4, 97/1, 97/3, 96/1, 95/1, 93/1, 92/6, 92/4, 92/5, 91/1, 89, 90, 88/10, 88/9, 88/8, 88/7, 88/6, 88/5, 88/4, 88/3, 65/8, 68/1, 68/4, 88/12, 87, 85/1, 84/1, 83/3, 69, 66/3, 67/4, 70/3, 71/3, 72/4, 918/3, 918/4, 72/4, 918/5, 75/2, 920/2, 918/2, 463/2, 564/3, 82/1, 813/3, 80/1, 79/2, 78/5, 79/3, 78/4, 77/2, 76/1, 563/1, 563/7, 563/6, 563/5, 563/8, 458/8, 458/4, 458/6, 458/5, 458/9, 458/10, 457/1, 457/2, 407/5, 407/8, 405/2, 407/4, 405/1, 404, 403, 402, 401/1, 400/4, 917, 396/2, 396/6, 396/3, 396/5, 390/4, 390/3, 389/1, 387/6, 387/7, 902, 358/9, 384/1, 385/5, 387/4, 391/1, 392/3, 393/1, 392/4, 395/1, 888/4, 888/3, 888/5, 888/10, 888/9, 888/7, 888/2, 888/1, 410/4, 408/1, 409/1, 410/6, 894, 410/10, 414/1, 413/3, 413/2, 412/6, 412/17, 411/9, 411/10, 888/1, 454/2, 456/1, 453/1, 451/1, 452/1, 450/2, 450/1, 440/4, 806, 807, 385/7, 384/2, 384/3, 383/3, 382/5, 382/4, 573/1, 574/12, 574/13, 574/10, 574/7, 574/8, 576/2, 576/3, 576/1, 575/3, 583/1, 584, 585/1, 586, 588/2, 588/1, 587, 582, 581, 809/1, 809/2, 578/28, 578/25, 578/29, 578/30, 578/24, 577/8, 808/1, 808/5, 803/3, 808/4, 577/13, 577/15, 579/17, 808/6, 578/26, 578/27, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 570, 901, 887, 579/12, 579/16, 579/13, 579/22, 579/14, 594/4, 589/1, 590, 591, 592/1, 593/1, 594/10, 594/11, 594/7, 594/2, 595/1, 596/1, 567/1, 598, 599/1, 600, 604/21, 601/1, 602/1, 603/6, 603/10, 608/4, 603/9, 608/7, 609/3, 609/2, 603/8, 607, 605/6, 605/4, 603/7, 605/10, 605/11, 604/10, 605/13, 605/8, 604/6, 604/18, 604/17, 604/19, 604/20, 604/4, 579/6, 579/23, 579/24, 578/23, 578/22, 604/12, 604/13, 604/20, 604/14, 604/23, 604/22, 604/16, 606/3, 606/2, 448/5, 448/3, 448/1, 447/1, 440/3, 439/1, 439/2, 906, 439/18, 439/20, 437/12, 438/3, 473/3, 436/2, 562/1, 435/1, 561/2, 434, 437/10, 437/13, 437/11, 437/9, 433/13, 433/11, 433/14, 439/5, 439/10, 440/2, 441/1, 442/8, 442/5, 442/6, 443, 446/1, 446/2, 444, 445/1, 432/1, 432/3, 429/5, 433/12, 433/10, 561/4, 472/2, 560/66, 560/65, 560/60, 560/61, 560/62, 560/63, 560/64, 560/54, 560/55, 560/56, 560/57, 560/18, 560/19, 560/20, 560/21, 560/22, 560/23, 560/24, 560/25, 528/1, 560/17, 560/53, 560/35, 560/50, 433/7, 429/1, 429/2, 433/8, 429/3, 429/6, 428/1, 427/2, 427/3, 426/1, 425/5, 416/1, 425/4, 417/1, 430/2, 430/3, 424/1, 424/2, 424/4, 423/3, 421/1, 421/2, 421/3, 420, 418/1, 573/1, 566/36, 913, 566/38, 566/15, 566/3, 566/4, 560/49, 560/45, 560/39, 560/71, 560/67, 560/68, 560/69, 560/70, 880, 566/16, 566/7, 566/6, 566/20, 566/22, 566/24, 566/19, 566/29, 566/30, 566/25, 4125/8, 4125/9, 319/27, 319/30, 566/27, 478/41.

Podobszar 2. Markowo obejmuje następujące działki ewidencyjne (stan na 03.2018 r.) o łącznej powierzchni 155 hektarów:

67/1, 67/2, 67/13, 67/8, 9/1, 67/6, 67/16, 67/14, 67/12, 67/3, 67/15, 31/12, 31/5, 31/6, 31/7, 31/8, 31/9, 31/13, 19/72, 19/73, 15/3, 31/11, 31/2, 19/76, 19/74, 19/75, 9/8, 9/12, 9/14.

Podobszar 3. Szadłowice obejmuje następujące działki ewidencyjne (stan na 03.2018 r.) o łącznej powierzchni 157 hektarów:

1/6, 22/1, 23/4, 23/6, 23/8, 23/10, 35, 37, 38, 43/2, 43/3, 44/1, 45/2, 45/3, 46/1, 46/3, 47, 48/1, 48/2, 49/1, 50/1, 50/2, 51/1, 51/2, 53/2, 53/4, 53/5, 53/6, 53/7, 56/2, 56/4, 56/5, 57/1, 57/6, 57/7, 57/8, 58/1, 58/2, 59, 60, 61/1, 61/2, 62/1, 63/1, 63/5, 63/6, 64, 65, 66/2, 67/1, 68/1, 68/2, 70/2, 71, 73/2, 79/2, 103/2, 107, 110/2, 110/3, 110/4, 111/2, 113/14, 113/16, 113/21, 113/22, 116/1, 133/1, 134, 139/1, 149, 152/4, 153, 180, 188, 200/1, 200/7, 205/1, 205/3, 205/4, 207/9, 215/1, 215/5, 215/6, 215/12, 215/13, 215/14, 215/19, 215/23, 215/24, 215/26, 215/29, 215/30, 215/32, 215/33, 215/34, 215/39, 215/41, 219/13, 219/14, 219/15, 219/16, 221/1, 221/2, 223, 224, 229.

Dodatkowo, załącznikiem do LPR jest **poglądowa** mapa, pokazująca obszar zdegradowany na tle obszaru gminy. W razie wątpliwości wiążący jest wykaz działek podany powyżej.

4. Obszary rewitalizacji:

Łączna powierzchnia obszaru zdegradowanego i jego liczba mieszkańców nie przekracza wartości granicznych, określających maksymalny zasięg działań rewitalizacyjnych. W związku z powyższym wszystkie podobszary obszaru zdegradowanego zostały uznane za obszary rewitalizacji.

Tabela 10. Podstawowa charakterystyka obszarów rewitalizacji na terenie gminy Gniewkowo:

Obszar rewitalizacji	Powierzchnia		Mieszkańcy (14.03.2016 r.)	
	ha	% pow. całej gminy (łącznie 17 972 ha)	w osobach	% mieszkańców całej gminy (łącznie 14 600 osoby)
1 Centrum Gniewkowa	260	1,45%	2 420	16,58%
2 Markowo	155	0,86%	256	1,75%
3 Szadłowice	157	0,87%	418	2,86%
Razem obszary rewitalizacji:	572	3,18%	3 094	21,19%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gniewkowie, stan na dzień 14.03.2016 r.

Obszary rewitalizacji są tożsame z podobszarami obszaru zdegradowanego.

5. Szczegółowa diagnoza obszarów rewitalizacji:

5.1 Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa:

Ten obszar rewitalizacji zasadniczo pokrywa się z dotychczasowym zasięgiem terytorialnym działań rewitalizacyjnych na obszarze miasta Gniewkowo. W poprzedniej perspektywie finansowej skupiono się na poprawie ładu architektonicznego i estetyki w centrum miasta (Rynek i okolice).

Sfera społeczna:

Według danych na 14.03.2016 r. obszar rewitalizacji 1. zamieszkiwało 2 420 osób, z tego:

- 454 osoby w wieku przedprodukcyjnym,
- 1 496 osób w wieku produkcyjnym,
- 470 osób w wieku poprodukcyjnym (z tego 312 kobiet).

W rozdziale 3 wskazano ponadto, że problemem na tym obszarze jest szczególnie duży udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (19,42%, wyższy niż średnia dla gminy – 19,10%). Jest to efekt stopniowego starzenia się ludności, a proces ten zachodzi szczególnie mocno w mieście (patrz dane w rozdziale 2).

Osoby starsze, mimo dużego udziału w strukturze demograficznej, mają ograniczony dostęp do dedykowanej im oferty na tym terenie. W granicach tego obszaru rewitalizacji:

- nie ma żadnego całodobowego punktu opieki nad osobami starszymi,
- nie ma żadnego dziennego domu pobytu dla osób starszych,
- nie ma żadnego budynku dedykowanego włączeniu społecznemu osób starszych (domu, klubu seniora),
- nie ma miejsc specjalnie przystosowanych do zaspokajania potrzeb społeczno-kulturalnych tej grupy mieszkańców,
- prowadzone są jedne zajęcia ruchowe dedykowane seniorom (aerobik dla osób 50+ w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury Sportu i Rekreacji przy ul. Dworcowej 5),
- działa Pracownia Seniora i filia Uniwersytetu Trzeciego Wieku Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy (zajęcia odbywają się w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury Sportu i Rekreacji przy ul. Dworcowej 5),
- działają organizacje zrzeszające osoby starsze,
- odbywają się główne wydarzenia kulturalne i sportowo-rekreacyjne w mieście, ale nie jest to oferta dedykowana typowo seniorom, ale kierowana do ogółu mieszkańców,
- znajdują się dwie siłownie plenerowe (przy ulicy Piasta i przy ulicy Powstańców Wielkopolskich), z których mogą korzystać osoby starsze (żaden z obiektów nie

posiada jednak urządzeń zaprojektowanych typowo z myślą o osobach starszych),

- osoby starsze na tym obszarze korzystają głównie z transportu publicznego (zlokalizowany jest tu dworzec kolejowy i główne przystanki autobusowe w mieście), załatwiają formalności urzędowe (tu zlokalizowane są główne instytucje publiczne, w tym Urząd Miejski, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej) i korzystają z licznych punktów handlowo-usługowych. Na terenie tym zlokalizowany jest ponadto cmentarz, ogródki działkowe, kościół parafialny i gabinety lekarskie.

Obszar został przeanalizowany pod kątem czynników, które sprzyjają wykluczeniu społecznemu i ubóstwu mieszkańców, w szczególności osób starszych. Po pierwsze należy stwierdzić, że na tym obszarze rewitalizacji występuje szczególnie duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej. W gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej zamieszkiwało 14.03.2016 r. łącznie 358 osób, a ich udział w ogóle ludności tego terenu wyniósł 14,79% i jest to wynik znacznie gorszy niż średnia w gminie Gniewkowo (9,95%).

W strukturze świadczeń widać, że w marcu 2016 r. pomoc przyznawano najczęściej z powodu ubóstwa (275 przypadków). Na dalszych miejscach znalazły się: bezrobocie (97 przypadków), niepełnosprawność (64 przypadki) i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (48 przypadków).

O dużej skali zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym świadczy także fakt, że na obszarze rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa aż 38,11% wszystkich dzieci w wieku do 17 lat jest objętych zasiłkami rodzinnymi (powyżej średniej dla gminy Gniewkowo wynoszącej 33,79%).

Na tym obszarze rewitalizacji dodatkowo występuje także problem bezrobocia. Według stanu na 14.03.2016 r. mieszkało tutaj 202 bezrobotnych, co stanowi 13,50% ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten przyjmuje średnio w gminie wartość 10,92% (993 osoby bezrobotne na 9 095 osób w wieku produkcyjnym). Wśród osób bezrobotnych mieszkających na tym terenie znalazły się:

- 104 kobiety,
- 126 osób długotrwale bezrobotnych,
- 94 osoby bez kwalifikacji zawodowych.

W kontekście wysokiej liczby osób w wieku poprodukcyjnym podkreślić należy też, że 46 osób bezrobotnych to osoby w wieku powyżej 50 lat, zbliżające się do emerytury.

Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym zamieszkujące ten obszar mogą korzystać ze wsparcia świadczonego przez pracowników ośrodka pomocy społecznej, Środowiskowego Domu Samopomocy, filii Ośrodka Wspierania Dziecka i Rodziny w Inowrocławiu oraz placówek wsparcia dziennego. Dodatkowo na terenie tym działają organizacje pozarządowe, koncentrujące się na tematyce włączenia społecznego:

- Stowarzyszenie Inicjatyw Niezależnych „Progres”,

- Stowarzyszenie społeczno-kulturalne „Cordis”.

Zróżnicowane działania prowadzą też:

- Miejski Ludowy Klub Sportowy „Unia” Gniewkowo,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gniewkowie,
- Stowarzyszenie Ludowy Zespół Sportowy „Gniewko”,
- Stowarzyszenie Wędkarskie „Okoń”,
- Towarzystwo gimnastyczne „Sokół”,
- Towarzystwo Miłośników Gniewkowa i Ziemi Gniewkowskiej,
- Uczniowski Klub Sportowy „MGOKSiR”.

Na tym obszarze rewitalizacji dostęp do usług publicznych jest dobry i obejmuje następujące placówki:

Sfera usług publicznych:	Dostępność usług na terenie OR 1. Centrum Gniewkowa	Informacje szczegółowe:
Opieka zdrowotna	dobra	Na terenie obszaru jest 1 punkt opieki zdrowotnej (przy ul. Dworcowej, czynny od pn. do pt.) i dwie apteki. Najbliższy szpital znajduje się w Inowrocławiu. W tamtejszym szpitalu mieści się również najbliższy całodobowy i świąteczny punkt opieki medycznej.
Opieka nad dziećmi	dobra	Na terenie znajduje się jeden żłobek prywatny oraz prywatne przedszkole (przy ul. Sobieskiego). Nie ma klubu malucha. Na ul. Dworcowej znajduje się jeden z mniejszych oddziałów samorządowego przedszkola, dzieci mogą tam uczęszczać przez 5 godzin dziennie.
Opieka nad osobami starszymi	ograniczona	Brak miejsc opieki nad osobami starszymi. Osoby starsze biorą udział w zajęciach organizowanych przez MGOKSiR w Gniewkowie oraz filię UTW.
Włączenie społeczne		Na terenie tym działają: a) Instytucje pomocy społecznej: MGOPS Gniewkowo b) Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Powstańców Wielkopolskich (35 miejsc) c) Organizacje pozarządowe, zajmujące się włączeniem społecznym: Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne

		CORDIS i Stowarzyszenie Inicjatyw Niezależnych PROGRESS.
Edukacja	dobra	Na terenie znajduje się Szkoła Podstawowa w Gniewkowie (1 z 2 budynków) oraz Szkoła Branżowa I Stopnia
Kultura	dobra	Na terenie obszaru działa MGOKSiR w Gniewkowie oraz filia biblioteki.
Rekreacja	dobra	Na tym terenie znajduje się stadion sportowy (ul. Parkowa), jedno boisko (przy ul. Piasta), dwie siłownie plenerowe (ul. Piasta i Powstańców Wlkp) i jeden plac zabaw (ul. Piasta). Żaden z tych obiektów nie jest dostosowany do potrzeb osób starszych.
Transport publiczny	bardzo dobra	Kilkanaście autobusów i pociągów dziennie kursuje na trasie Toruń-Gniewkowo-Inowrocław.

Sfera gospodarcza:

Na obszarze rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa panują bardzo dobre warunki do prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej, w szczególności handlowo-usługowej. Na podstawie danych zawartych w rozdziałach 2 i 3 nie identyfikuje się problemów w sferze gospodarczej związanej ze słabą kondycją przedsiębiorstw lub spadającą liczbą przedsiębiorstw.

Sfera środowiskowa:

Na obszarze rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa nie występują żadne obszary chronione przyrodniczo, a jedynie 3 pomniki przyrody. Nie odnotowuje się przekroczenia norm ochrony środowiska, składowisk odpadów niebezpiecznych czy ponadprzeciętnego nagromadzenia wyrobów azbestowych.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna:

Obszar rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa to najbardziej reprezentacyjna część miasta, obejmująca liczne przestrzenie publiczne (Rynek, dworzec, tereny wokół siedzib instytucji publicznych). W ostatnich latach przeprowadzono szereg inwestycji poprawiających ład przestrzenny i estetykę na tym terenie (szczegółowe dane w rozdziale 9). Dzięki efektom poprzedniego LPR udało się osiągnąć wyraźną poprawę w zakresie walorów architektonicznych i historycznych centrum miasta. Na tym terenie znajduje się jedyny obiekt przestrzeni zdegradowanej w granicach miasta – teren Parku Wolności (szczegółowy opis znajduje się w rozdziale 3).

Sfera techniczna:

Obszar rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa charakteryzuje bardzo dobry dostęp do urządzeń sieciowych (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa, elektryczna) i bardzo dobra dostępność komunikacyjna.

Na obszarze rewitalizacji 1. występują liczne budynki i obiekty w złym lub bardzo złym stanie technicznym. Wiele z nich wymaga pilnych prac naprawczych, termomodernizacyjnych. Lista obiektów wymagających interwencji na terenie miasta znajduje się w „Strategii Rozwoju Gminy Gniewkowo na lata 2014-2020”.

Czynniki i zjawiska kryzysowe:

- Duży udział osób w wieku poprodukcyjnym,
- Duża liczba osób bezrobotnych (szczególnie osób długotrwale bezrobotnych),
- Wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej (przede wszystkim z powodu bezrobocia i ubóstwa),
- Duże zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym mieszkańców,
- Występowanie przestrzeni zdegradowanej – teren Parku Wolności w Gniewkowie,
- Liczne, punktowe problemy ze złym stanem technicznym budynków.

Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych:

- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy, czyli:
  - a) duży udział osób w wieku poprodukcyjnym,
  - b) zagrożenie wykluczeniem społecznym mieszkańców (w związku z bezrobociem i ubóstwem),
  - c) występowanie przestrzeni zdegradowanej,
 poprzez aktywizację społeczno-zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia oraz zagospodarowanie Parku Wolności na Centrum Integracji Międzypokoleniowej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb seniorów. W Parku Wolności zostaną odtworzone dotychczasowe funkcje rekreacyjno-kulturalne (scena plenerowa, obiekty rekreacyjne), a istniejący pustostan zostanie rozbudowany i zaadaptowany na Centrum Integracji Międzypokoleniowej. Budynek ten zostanie dostosowany do specyficznych potrzeb osób starszych i stanie się zupełnie nowym zapleczem do prowadzenia ich integracji wewnątrz- i międzypokoleniowej. Planowane jest wydzielenie: pomieszczeń dla organizacji seniorskich, pomieszczeń biurowych, sal szkoleniowych i integracyjnych, toalet i zaplecza kuchennego. Dzięki temu powstaną zupełnie nowe możliwości aktywizacji mieszkańców, przede wszystkim osób starszych, które nie miały do tej pory specjalnego miejsca spotkań i aktywizacji. Dodatkowo na nowo zostanie zagospodarowany teren wokół budynku, dzięki czemu powstanie strefa rekreacji plenerowej, strefa wypoczynki i strefa kulturalna, wszystkie w sposób

specjalny dostosowane do potrzeb osób starszych i o ograniczonej mobilności. Zajęcia prowadzone w Centrum Integracji Mieszkańców pozwolą na:

- aktywizację i integrację osób starszych,
- rozwój aktywności ruchowej osób starszych,
- walkę z wykluczeniem społecznym poprzez aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców obszaru rewitalizacji (organizacja specjalistycznych kursów i poradnictwa w formule międzypokoleniowej).

Lokalne potencjały:

- Doświadczenia z realizacji poprzedniego LPR na tym samym obszarze,
- Duża liczba instytucji i organizacji pozarządowych z obszaru pomocy i integracji społecznej działająca na terenie miasta Gniewkowo,
- Działalność Pracowni Seniora i filii UTW w Gniewkowie,
- Duże zainteresowanie ofertą spędzania czasu wolnego wśród ludności starszej.

5.2 Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji 2. Markowo:

Wieś Markowo położona jest w centralnej części gminy, w odległości 6 km na południowy wschód od Gniewkowa. Dojazd do miejscowości odbywa się częściowo drogą wojewódzką nr 246, a częściowo drogą lokalną.

Sfera społeczna:

W miejscowości Markowo mieszkało 14.03.2016 r. 256 osób, z czego:

- 58 osób w wieku przedprodukcyjnym,
- 159 osób w wieku produkcyjnym,
- 39 osób w wieku poprodukcyjnym.

Na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego wskazano, że w miejscowości tej występuje wyższy niż średni w gminie zasięg korzystania z pomocy społecznej. W gospodarstwach domowych korzystającej ze środowiskowej pomocy społecznej zamieszkiwało tutaj 56 osób (21,44% mieszkańców). Przyczyny przyznania tych świadczeń to: ubóstwo (33 przypadki), bezrobocie (17 przypadków), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (12 przypadków) i niepełnosprawność (6 osób). Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w 03.2016 r. 24 mieszkańców to osoby zarejestrowane jako bezrobotne.

Dodatkowym problemem jest bardzo duży odsetek dzieci, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny w liczbie dzieci ogółem. Na terenie miejscowości Markowo aż 51,72% dzieci objętych było takim wsparciem (30 spośród 58 dzieci do 17 roku życia).

Jedynym obiektem pełniącym funkcje kulturalne i integracyjne na terenie miejscowości jest budynek świetlicy wiejskiej. Na terenie tej miejscowości nie ma żadnego innego miejsca spotkań, rekreacji czy działalności sportowej (placu zabaw, boiska, siłowni

plenerowej, placu wiejskiego itp.). Nie działa tu też żadna organizacja pozarządowa, a aktywność mieszkańców koncentruje się na radzie sołeckiej.

Z informacji pozyskanych od pracownika socjalnego i świetliczanki wynika, że na terenie Markowa najpilniej jest potrzebna rozbudowa oferty zajęć dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców (szczególnie dużym zainteresowaniem cieszyły się do tej pory szkolenia z nowoczesnych technologii, które prowadzone były w poprzednich latach w Gniewkowie; część mieszkańców nie wzięła w nich udziału ze względu na konieczność dojazdu i brak możliwości zapewnienia opieki osobom zależnym podczas szkolenia).

Na tym obszarze rewitalizacji dostęp do usług publicznych jest bardzo ograniczony i obejmuje następujące placówki:

Sfera usług publicznych:	Dostępność usług na terenie OR 2. Markowo	Informacje szczegółowe:
Opieka zdrowotna	bardzo ograniczona	Na terenie miejscowości nie ma żadnych punktów opieki zdrowotnej, apteki ani punktu aptecznego. Najbliższy szpital znajduje się w Inowrocławiu lub Toruniu.
Opieka nad dziećmi	bardzo ograniczona	Na terenie miejscowości nie ma żłobka, przedszkola ani klubu malucha. Najbliższe punkty opieki nad dziećmi znajdują się w Gniewkowie.
Opieka nad osobami starszymi	bardzo ograniczona	Brak jakichkolwiek form opieki i oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych.
Edukacja	bardzo ograniczona	Na terenie miejscowości nie ma żadnej placówki edukacyjnej. Najbliższe znajdują się w Gniewkowie.
Kultura	ograniczona	Na terenie miejscowości działa świetlica wiejska, w której odbywają się spotkania okolicznościowe.
Rekreacja	bardzo ograniczona	Brak jakichkolwiek obiektów na terenie miejscowości. Najbliższe znajdują się w Gniewkowie.
Transport publiczny	bardzo ograniczona	Do miejscowości docierają jedynie autobusy szkolne.

Na terenie miejscowości nie odnotowano problemów w zakresie przestępczości i porządku publicznego.

Sfera środowiskowa:

Na tym obszarze rewitalizacji nie odnotowano problemów związanych z przekroczeniem norm ochrony środowiska. Nie występują tu tereny chronione, w parku zlokalizowane są dwa pomniki przyrody.

Sfera gospodarcza:

Na terenie miejscowości Markowo 6 osób prowadzi działalność gospodarczą (w zakresie handlu, magazynowania, transportu drogowego towarów i ogrodnictwa).

Sfera przestrzenno-funkcjonalna:

Na terenie miejscowości występują problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej (przestrzenie zdegradowane), częściowej adaptacji i modernizacji wymaga budynek świetlicy wiejskiej. Wybudowany został najprawdopodobniej na początku XX wieku jako przybudówka do pałacu (objętego ochroną konserwatorską wraz z przylegającym parkiem). Ogólnie stan techniczny budynku jest dostateczny do prowadzenia podstawowej działalności (spotkania okolicznościowe, zajęcia plastyczne). W budynku znajduje się jedno pomieszczenie nieużywane o powierzchni 27 m², które wymaga gruntownego remontu i adaptacji. Budynek nie jest też dostosowany do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.

Oprócz modernizacji budynku (polegającej na likwidacji barier architektonicznych i utworzeniu sali edukacyjno-komputerowej) konieczne jest zagospodarowanie przyległego terenu parku na miejsca integracji i rekreacji mieszkańców (uporządkowanie terenu, stworzenie plenerowej strefy ruchu) w sposób umożliwiający realizację wszystkich zaplanowanych działań aktywizacyjnych dla mieszkańców sołectwa.

Sfera techniczna:

Na terenie miejscowości jest dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, nie ma dostępu do sieci gazowej. Stan techniczny dróg jest dostateczny. Inne budynki użyteczności publicznej na terenie miejscowości są w złym/dostatecznym stanie technicznym.

Czynniki i zjawiska kryzysowe:

- Wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej,
- Duży odsetek dzieci, na które rodzice pobierają zasiłki rodzinne,
- Występowanie osób bezrobotnych,
- Brak publicznych obiektów infrastruktury rekreacyjno-sportowej,
- Występowanie przestrzeni zdegradowanej, która może być przekształcona na cele aktywizacji społecznej,
- Bardzo ograniczony dostęp do usług publicznych.

Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych:

- Główną potrzebą miejscowości Markowo jest podjęcie działań z zakresu włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym (potwierdzone dużym zasięgiem korzystania z pomocy społecznej). Do prowadzenia działań planuje się wykorzystanie istniejącego budynku świetlicy wiejskiej, który po przeprowadzeniu modernizacji i zagospodarowania przyległego terenu stanie się zapleczem do szerokiego

wachlarza działań z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców. Planowana jest realizacja szkoleń zawodowych ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania nowoczesnych technologii (dzięki stworzeniu sali edukacyjno-komputerowej) oraz w kierunku pielęgnacji terenów zielonych (na terenie miejscowości działają dwie firmy w tej branży), wsparcie rodzin zagrożonych ubóstwem (poradnictwo, grupy wsparcia), organizacja zajęć dla dzieci poprawiających ich kompetencje społeczne i ułatwiających szkolenia/poszukiwanie pracy/pracę zawodową ich opiekunów, pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia.

Lokalne potencjały:

- **Istniejący budynek świetlicy, stanowiący bazę dla działań aktywizacyjnych,**
- **Lokalni liderzy, chętni do udziału w aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców.**

5.3 Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji 3. Szadłowice:

Miejscowość Szadłowice położona jest w zachodniej części gminy Gniewkowo, przy drodze krajowej nr 15. Peryferyjne położenie niweluje w jej przypadku dobra dostępność komunikacyjna (liczne połączenia autobusowe na trasie Toruń-Gniewkowo-Szadłowice-Inowrocław).

Sfera społeczna:

Na dzień 14.03.2016 r. w miejscowości Szadłowice mieszkało 418 osób, z tego:

- 81 osób w wieku przedprodukcyjnym,
- 278 osób w wieku produkcyjnym,
- 59 osób w wieku poprodukcyjnym.

W rozdziale 3. wskazano, że Szadłowice wyróżnia duży udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (14,11%, przy średniej dla gminy wynoszącej 9,95%) i duży udział dzieci, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku ogółem w (40,74%, zaś średnia dla całej gminy 33,79%).

Zgodnie z danymi ośrodka pomocy społecznej, najczęstszymi przyczynami udzielania świadczeń wśród mieszkańców Szadłowic były: bezrobocie (49 przypadków), ubóstwo (30 przypadków) i niepełnosprawność (23 przypadki). Ponadto 10 osób otrzymało wsparcie z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Głównym problemem jest więc bezrobocie (według danych PUP zarejestrowanych tu były 42 osoby bezrobotne) i/lub niewystarczające zarobki, ale znaczna jest też grupa osób niepełnosprawnych. Borykają się one z licznymi problemami, a na dodatek na terenie miejscowości występują bariery architektoniczne, utrudniające im jeszcze bardziej codzienne funkcjonowanie.

Na problem osób niepełnosprawnych i starszych zwrócili także uwagę nauczyciele ze szkoły podstawowej i pracownik socjalny. Przez brak możliwości opieki na terenie miejscowości zarówno nad dziećmi (brak żłobka, przedszkola), jak i seniorami i osobami niepełnosprawnymi, wiele kobiet (bo to one najczęściej pełnią opiekę) nie może podjąć stałego zatrudnienia, ani nawet wziąć udziału w bardziej angażujących szkoleniach zawodowych.

Aktywność społeczna mieszkańców koncentruje się wokół szkoły podstawowej, na jej terenie odbywają się spotkania i wydarzenia lokalne. Poza budynkiem szkoły w miejscowości znajduje się boisko (przy szkole podstawowej) i plac zabaw oraz jedno urządzenie siłowni plenerowej (zakupione przez mieszkańców ze środków funduszu sołectkiego). Nie ma tutaj natomiast świetlicy wiejskiej czy miejsca, w którym mieszkańcy mogliby aktywnie spędzać swój czas.

Na terenie Szadłowic działają:

- Klub Sportowy MIKRUS Szadłowice,
- Towarzystwo Miłośników Szadłowic,
- Kółko Rolnicze w Szadłowicach.

Brakuje jednak miejsc, w których mogłyby prowadzić działania na rzecz mieszkańców.

Na tym obszarze rewitalizacji dostęp do usług publicznych jest ograniczony i obejmuje następujące placówki:

Sfera usług publicznych:	Dostępność usług na terenie OR Szadłowice 3.	Informacje szczegółowe:
Opieka zdrowotna	bardzo ograniczona	Na terenie miejscowości jest jeden gabinet lekarza rodzinnego. Nie ma apteki ani punktu aptecznego. Najbliższy szpital znajduje się w Inowrocławiu.
Opieka nad dziećmi	bardzo ograniczona	Na terenie miejscowości nie ma żłobka, przedszkola ani klubu malucha. Najbliższe punkty opieki nad dziećmi znajdują się w Gniewkowie lub Inowrocławiu.
Opieka nad osobami starszymi	bardzo ograniczona	Brak jakichkolwiek form opieki i oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych.
Edukacja	dobra	Na terenie miejscowości znajduje się szkoła podstawowa. Placówki na wyższym poziomie są dostępne najbliżej w Gniewkowie lub Inowrocławiu.
Kultura	bardzo ograniczona	Na terenie miejscowości nie działa świetlica wiejska, dom kultury, ani biblioteka publiczna.
Rekreacja	ograniczona	Na terenie miejscowości znajduje się boisko i plac zabaw.
Transport publiczny	dobra	Przez miejscowość kursują liczne autobusy na trasie Inowrocław-Szadłowice-Gniewkowo-Toruń.

Na terenie Szadłowic nie odnotowano problemów w zakresie przestępczości i porządku publicznego.

Sfera gospodarcza:

W Szadłowicach działalność gospodarczą prowadzi 13 osób fizycznych. Ich działalność koncentruje się na handlu, usługach transportowych oraz projektowaniu i architekturze.

Sfera środowiskowa:

Na obszarze miejscowości Szadłowice nie występują obszary chronione, a jedynie trzy pomniki przyrody. Nie stwierdzono występowania problemów w sferze środowiskowej na tym obszarze rewitalizacji.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna:

Na terenie miejscowości występują problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej (przestrzeń zdegradowane), obejmujące budynek dawnej remizy OSP wraz z przyległym terenem. Od kilku lat obiekt jest nieużywany i niszczeje, a konstrukcja grozi częściowym zawaleniem. Obiekt nie jest dostosowany do współczesnych standardów (nie posiada instalacji wodno-kanalizacyjnej ani grzewczej, a jedynie instalację elektryczną). Można go jednak zaadoptować na świetlicę wiejską, która stanie się centrum aktywności mieszkańców. Otaczający teren może zostać uporządkowany przez stworzenie komplementarnej infrastruktury rekreacyjnej (plenerowego miejsca integracji i siłowni plenerowej).

Sfera techniczna:

Na terenie miejscowości jest dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, nie ma dostępu do sieci gazowej. Stan techniczny dróg jest dobry. Inne budynki użyteczności publicznej na terenie miejscowości są w dostatecznym/dobrym stanie technicznym.

Czynniki i zjawiska kryzysowe:

- Wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej,
- Duży odsetek dzieci, na które rodzice pobierają zasiłki rodzinne,
- Występowanie osób bezrobotnych,
- Brak publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej (świetlicy wiejskiej),
- Występowanie przestrzeni zdegradowanej, która może być przekształcona na cele aktywizacji społecznej,
- Ograniczony dostęp do usług publicznych.

Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych:

- Główną potrzebą miejscowości Szadłowice jest podjęcie działań z zakresu włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem

społecznym (potwierdzone dużym zasięgiem korzystania z pomocy społecznej). Do prowadzenia działań planuje się wykorzystanie istniejącego budynku dawnej remizy OSP, który po przeprowadzeniu modernizacji i zagospodarowania przyległego terenu stanie się zapleczem do szerokiego wachlarza działań z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców. Planowana jest realizacja szkoleń zawodowych ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania nowoczesnych technologii (dzięki stworzeniu sali edukacyjno-komputerowej) oraz w kierunku zapewnienia opieki osobom zależnym (dzieci, osoby starsze, osoby niepełnosprawne), wsparcie rodzin zagrożonych ubóstwem (poradnictwo, grupy wsparcia), organizacja zajęć dla dzieci poprawiających ich kompetencje społeczne i ułatwiających szkolenia/poszukiwanie pracy/pracę zawodową ich opiekunów, pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia.

Lokalne potencjały:

- Istniejące organizacje pozarządowe i lokalni liderzy, chętni do podjęcia działań z zakresu włączenia społecznego mieszkańców,
- Istnienie budynku, który może zostać dostosowany do pełnienia funkcji świetlicy wiejskiej.
- ~~• Dokładne rozeznanie potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przez pracownika socjalnego.~~

6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji:

Obszar rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa:

Zdiagnozowane problemy:

- Problem zaawansowania procesu starzenia się ludności – na obszarze rewitalizacji występuje szczególnie duży udział osób w wieku poprodukcyjnym, brakuje zaś oferty dedykowanej osobom starszym,
- Problemy w zakresie samowystarczalności ekonomicznej gospodarstw domowych – na obszarze rewitalizacji utrzymuje się wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, głównymi przyczynami korzystania z pomocy są bezrobocie i ubóstwo,
- Problemy przestrzenno-funkcjonalne – na obszarze rewitalizacji występuje przestrzeń zdegradowana, która może być zaadaptowana na cele rozwoju społecznego.

Jak odpowiedzieć na te problemy?

Konieczne jest kompleksowe wsparcie rozwoju społecznego tego obszaru rewitalizacji poprzez:

- Aktywizację osób starszych (w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu rosnącej grupy seniorów),
- Wsparcie aktywności kulturalnej osób starszych (w celu ograniczenia zagrożenia wykluczeniem społecznym),
- Wsparcie aktywności ruchowej osób starszych i propagowanie zdrowego trybu życia (w celu ograniczenia zagrożenia wykluczeniem społecznym),
- Integrację wewnątrz- i międzypokoleniową osób starszych (w celu ograniczenia zagrożenia wykluczeniem społecznym),
- Wsparcie aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców i pomoc w znalezieniu zatrudnienia (w celu ograniczenia zagrożenia bezrobociem i ubóstwem),
- Zaadoptowanie przestrzeni zdegradowanej na Centrum Integracji Międzypokoleniowej i zagospodarowanie przyległego terenu (ograniczenie problemu przestrzenno-funkcjonalnego).

Projektowany zakres działań:

- Adaptacja przestrzeni zdegradowanej obejmująca rozbudowę istniejącego pustostanu na budynek CIM, odtworzenie likwidowanej sceny plenerowej, odtworzenie likwidowanych obiektów rekreacyjnych (obecnie plac zabaw i kort tenisowy) oraz zagospodarowanie terenu na funkcje rekreacyjno-kulturalne, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób starszych.
- Podjęcie intensywnych i wzajemnie uzupełniających się działań na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji w formie

szkoleń (podnoszących kwalifikacje, ułatwiających poszukiwanie pracy, zachęcających do podjęcia działalności gospodarczej), poradnictwa (psychologicznego, zawodowego) i wsparcia indywidualnego i grupowego. Dodatkowe działania aktywizacyjne dla osób starszych obejmują: profilaktykę zdrowotną, zajęcia ruchowe i rehabilitację, zajęcia integracyjno-aktywizacyjne w formie klubu seniora, zajęcia integracyjno-aktywizacyjne w formule międzypokoleniowej, informowanie mieszkańców o specyficznych potrzebach osób starszych (w celu poprawy wrażliwości społecznej na problemy tej grupy mieszkańców).

Uzasadnienie niezbędności przeprowadzenia całościowego zagospodarowania terenu Parku Wolności:

Park Wolności w Gniewkowie pełni funkcje rekreacyjno-kulturalne od lat 50. XX wieku. Jest to jedyny taki teren w północnej części miasta. Od ponad 70 lat mieszkańcy zabiegają o zabezpieczenie środków na pełne wykorzystanie potencjału tego obszaru, a władze lokalne prowadziły tam drobne inwestycje w miarę dostępności środków budżetowych. Lata świetności Parku zakończyły się wraz z zamknięciem i rozbiórką basenu w 2016 r.

Pomysł na zagospodarowanie terenu Parku Wolności został wypracowany w toku wieloletnich konsultacji z mieszkańcami. To oni podkreślali konieczność stworzenia przestrzeni wielofunkcyjnej, pozwalającej wspólnie spędzać czas wolny różnym grupom mieszkańców. Przedstawiona w programie koncepcja odzwierciedla zasady:

- oddolności - pomysły pochodzą bezpośrednio od beneficjentów ostatecznych – mieszkańców,
- partycypacyjności - zakres merytoryczny projektu, w tym stworzenie strefy rekreacyjno-kulturalnej, został poddany szerokim konsultacjom społecznym i zyskał wyraźne poparcie,
- kompleksowości - dzięki inwestycjom zaplanowanym w LPR na terenie Parku Wolności powstanie kompleks edukacyjno-rekreacyjno-kulturalny, odpowiadający na wszystkie potrzeby zgłaszane przez mieszkańców. Stworzona zostanie przestrzeń wielofunkcyjna, łącząca różne sfery aktywności człowieka. To właśnie różnorodność elementów tworzących poszczególne sfery jest największym atutem tego projektu. Brak możliwości realizacji wszystkich części składowych projektu, czyli:

1. Utworzenie CIM (rozbudowa istniejącego zdegradowanego pustostanu i adaptacja na funkcje edukacyjne i kulturalne),

2. Zagospodarowanie terenu otaczającego CIM i odtworzenie jego funkcji:

- a) rekreacyjnych, poprzez:

- modernizację terenu kortu tenisowego na rekreacyjne boisko,
- modernizację nawierzchni ścieżek w Parku Wolności i stworzenie szlaku do nordic-walking,
- stworzenie plenerowej strefy ruchu, uwzględniającej potrzeby różnych grup wiekowych,
- zagospodarowanie terenu Parku przez montaż elementów drobnej architektury (stoły piknikowe, stoły szachowe, tablice informacyjne itp.)

b) oraz kulturalnych, poprzez stworzenie plenerowej strefy kultury (odtworzenie sceny plenerowej w innej części kompleksu wraz ze stworzeniem siedzisk, dostosowanej do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami),

3. Zapewnienie dostępności obiektu CIM dla mieszkańców, w szczególności mieszkańców OR - modernizacja drogi lokalnej (ul. Parkowa) poprzez wydzielenie miejsc parkingowych (w tym 20% miejsc dla osób z niepełnosprawnościami)

uniemożliwi osiągnięcie zakładanych efektów tego projektu. Ograniczeniu uległaby powierzchnia rewitalizowanego obszaru, na terenie Parku pozostałyby miejsca niezagospodarowane (stwarzające w obecnym stanie ryzyko dla zdrowia mieszkańców), a brak niektórych zaplanowanych funkcji (np. miejsc do rekreacji na świeżym powietrzu, czy prezentacji dorobku kulturowego) wymusi zmianę zakresu projektów przewidzianych do finansowania ze środków EFS, których wstępna koncepcja obejmowała aktywizację kulturalną (z wykorzystaniem stworzonej strefy kultury) lub zajęcia rekreacyjne na powietrzu (z wykorzystaniem stworzonej strefy rekreacyjnej).

- komplementarności – wszystkie zaplanowane funkcje i obiekty są ze sobą wzajemnie powiązane, uzupełniają się i pozwalają na pełne wykorzystanie potencjału Parku Wolności do celów rozwoju społecznego. W toku wieloletnich konsultacji z mieszkańcami doprecyzowywano zakres merytoryczny i wybrano do realizacji tylko te elementy, których wciąż brakuje.

- koncentracji na problemach grup docelowych LPR – w koncepcji zagospodarowania terenu Parku Wolności uwzględniono następujące, szczególne potrzeby grup docelowych:

Grupa docelowa:	Zgłoszony problem/potrzeba:	Sposób uwzględnienia w projekcie:
Osoby z niepełnosprawnościami	- trudności w poruszaniu się i liczne bariery (np. architektoniczne) ograniczające korzystanie z przestrzeni i budynków publicznych na terenie gminy,	1. Dostosowanie budynku CIM do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (wg. standardów projektowania uniwersalnego), 2. Bezpieczna nawierzchnia boiska rekreacyjnego, 3. Modernizacja ścieżek (w tym wyrównanie i zmiana nawierzchni), 4. Specjalne urządzenia w plenerowej strefie ruchu, 5. Specjalnie dobrane elementy małej architektury (wysokość siedzisk, stołów, uchwyty itp.) 6. Stworzenie siedzisk w sferze kultury, 7. Ułatwienia w dostępie do strefy kultury (utwardzone nawierzchnie, podjazdy, poręcze), 8. Duża liczba dedykowanych miejsc parkingowych.
Osoby starsze	- niewystarczające zaplecze lokalowe dla organizacji	1. Stworzenie CIM i udostępnienie go podmiotom aktywnie działającym na rzecz osób starszych (m.in. Klub

	seniorskich (skutkujące ograniczeniem skali ich działań)	Seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku, zespoły artystyczne, kluby zainteresowań, organizacje zrzeszające emerytów i rencistów
	- brak miejsc do prób i występów licznych zespołów seniorskich,	1. Stworzenie CIM, w tym pomieszczeń do ćwiczeń i spotkań lokalnych zespołów. 2. Odtworzenie sceny plenerowej, umożliwiającej występy seniorów przed lokalną publicznością. 3. Stworzenie siedzisk, pozwalających na organizację wielogodzinnych plenerowych pokazów, przeglądów i występów dla mieszkańców.
	- trudności w poruszaniu się i liczne bariery (np. architektoniczne) ograniczające korzystanie z przestrzeni i budynków publicznych na terenie gminy,	1. Dostosowanie budynku CIM do potrzeb osób starszych, 2. Bezpieczna nawierzchnia boiska rekreacyjnego, 3. Modernizacja ścieżek (w tym wyrównanie i zmiana nawierzchni), 4. Specjalne urządzenia w plenerowej strefie ruchu, 5. Specjalnie dobrane elementy małej architektury (wysokość siedzisk, stołów, uchwyty itp.) 6. Stworzenie siedzisk w sferze kultury, 7. Ułatwienia w dostępie do strefy kultury (utwardzone nawierzchnie, podjazdy, poręcze), 8. Stworzenie miejsc parkingowych, ułatwiających dotarcie samochodem do CIM, strefy kultury i strefy rekreacji.
Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym (korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej)	- brak środków na koszty dostępu do płatnych obiektów rekreacyjnych lub kulturalnych,	1. Wszystkie obiekty będą ogólnodostępne i bezpłatne dla mieszkańców. Zróżnicowanie funkcji zapewni atrakcyjność tej przestrzeni. 2. Stworzenie strefy kultury pozwoli na zwiększenie ilości bezpłatnych plenerowych wydarzeń kulturalnych i poprawi atrakcyjność oferty kulturalnej. 3. W ramach projektów EFS strefa rekreacji i strefa kultury będą wykorzystywane do prowadzenia darmowych zajęć, kursów, szkoleń i wydarzeń dla mieszkańców.
	- niewielka aktywność społeczna, kulturalna, trudności w integracji z innymi grupami mieszkańców,	1. Stworzone zostanie zaplecze do organizacji rozmaitych wydarzeń aktywizacyjnych i integracyjnych dla mieszkańców OR (szkolenia, kursy, wydarzenia, przeglądy, konkursy, występy artystyczne), a w ramach projektów miękkich zapewnione będzie wsparcie animatorów, opiekunów, pracowników socjalnych i psychologów.

		<p>2. Udział w projektach miękkich ma prowadzić m.in. do rozwoju kompetencji i umiejętności społecznych, zdolności organizacyjnych, sprzyjać budowaniu poczucia własnej wartości w środowisku społecznym i zawodowym, zapewniać warunki do realizacji indywidualnych pasji i zainteresowań uczestników oraz przyczyniać się do włączenia społecznego, budowy kapitału społecznego i walki ze stereotypami nt. osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>3. Planowane jest przeprowadzenie szeregu wydarzeń integracyjnych (spotkań, wydarzeń artystycznych, konkursów i rozgrywek), które poprawią integrację lokalnej społeczności.</p>
Osoby bezrobotne	- brak środków na koszty dostępu do płatnych obiektów rekreacyjnych lub kulturalnych	<p>1. Wszystkie obiekty będą ogólnodostępne i bezpłatne dla mieszkańców. Zróżnicowanie funkcji zapewni atrakcyjność tej przestrzeni.</p> <p>2. Stworzenie strefy kultury pozwoli na zwiększenie ilości bezpłatnych plenerowych wydarzeń kulturalnych i poprawi atrakcyjność oferty kulturalnej.</p> <p>3. W ramach projektów EFS strefa rekreacji i strefa kultury będą wykorzystywane do prowadzenia darmowych zajęć, kursów, szkoleń i wydarzeń dla mieszkańców.</p>
	- niewystarczające/ nieadekwatne kompetencje na rynku pracy	<p>1. Zrewitalizowana przestrzeń będzie zapleczem dla kursów i szkoleń zawodowych dla osób bezrobotnych.</p> <p>2. Stworzenie plenerowej strefy ruchu i strefy kultury pozwoli dodatkowo na przeprowadzenie praktycznych zajęć dla osób zainteresowanych pracą jako animator rekreacji, animator czasu wolnego, animator kultury, opiekun osoby zależnej czy rehabilitant.</p>
	- niewystarczająca liczba miejsc pracy	<p>1. W wyniku przeprowadzonych działań infrastrukturalnych konieczne będzie stworzenie nowych miejsc pracy (obsługa techniczna, pielęgnacja zieleni, obsługa wydarzeń artystycznych, animatorzy).</p>

Kluczowy wpływ aktywizacji kulturalnej na walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym został wyraźnie potwierdzony m.in. w:

- Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020,
- Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+,

- Konkluzjach Rady (UE) na temat roli kultury w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (2010/C 324/03).

Ponadto częściowe, wybiórcze zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej nie rozwiąże zdiagnozowanego problemu przestrzenno-funkcjonalnego, a jedynie go złagodzi (na terenie Parku pozostałyby obszary nie nadające się do użytkowania i stanowiące zagrożenie dla mieszkańców przebywających na tym terenie).

Zakładane efekty działań na obszarze rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa:

Do 2023 r. na tym obszarze:

- Zadaptowany zostanie obiekt przestrzeni zdegradowanej na cele rozwoju społecznego,
- Będzie prężnie funkcjonowało Centrum Integracji Międzypokoleniowej, posiadające dedykowaną ofertę dla osób starszych,
- Wsparciem z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej zostanie objętych minimum 260 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Swoje kwalifikacje podniesie 140 uczestników projektów,
- Co najmniej 60 osób, spośród uczestników projektów aktywizacyjnych, rozpocznie poszukiwanie pracy, a co najmniej 40 osób znajdzie zatrudnienie,
- Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej zmniejszy się o co najmniej 80 osób,
- Liczba osób w wieku 60 lat i więcej objętych wsparciem w ramach programu wyniesie 300 osób,
- Ze zrewitalizowanego terenu skorzysta co najmniej 5 000 osób (w tym 1 000 osób w wieku 60 lat i więcej).

Logika interwencji na obszarze rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa

 Zdiagnozowane problemy	 Cel i kierunek działań	 Projekty	 Tys. zł	 Zakładane efekty:
Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem przy jednoczesnym braku oferty dedykowanej seniorom	„Rozwój społeczny obszaru rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa do 2023 roku” (kierunek działań: przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele rozwoju społecznego)	3. Stworzenie Centrum Integracji Międzypokoleniowej w Gniewkowie	100	Wskaźniki produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 260 osób
Wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej , głównie z powodu: - ubóstwa, - bezrobocia. Występowanie osób bezrobotnych .		4. Aktywizacja osób starszych z OR 1. Centrum Gniewkowa	140	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 10 osób Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 140 osób
Występowanie przestrzeni zdegradowanej , która może być zaadaptowana na cele rozwoju społecznego		1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców OR 1. Centrum Gniewkowa	150	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 60 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 40 osób
		2. Działania z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej dla mieszkańców OR 1. Centrum Gniewkowa	400	Wskaźnik LPR: Zmniejszenie liczby osób w gospodarstwach korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej do 2023 r. o 80 osób Liczba osób w wieku 60 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 300 osób
		5. Zagospodarowanie Parku Wolności na cele rozwoju społecznego	2 800	Wskaźniki produktu: Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 5 obiektów Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 5.2665 ha Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach: 5 000 osób

---

				Wskaźnik LPR: Liczba osób w wieku 60 lat i więcej korzystających z rewitalizowanych obszarów: 1 000 osób
--	--	--	--	---

Obszar rewitalizacji 2. Markowo i 3. Szadłowice:

Zdiagnozowane problemy:

- Problemy w zakresie samowystarczalności ekonomicznej gospodarstw domowych – na obszarach rewitalizacji utrzymuje się wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, głównymi przyczynami korzystania z pomocy są bezrobocie i ubóstwo; dodatkowo, na obu obszarach udział dzieci, na które pobierany jest zasiłek rodzinny w liczbie dzieci ogółem jest większy niż średnio w gminie,
- Problemy przestrzenno-funkcjonalne – na każdym obszarze rewitalizacji występują przestrzenie zdegradowane.

Jak odpowiedzieć na te problemy?

Konieczne jest podjęcie działań na rzecz włączenia społecznego mieszkańców obszarów rewitalizacji poprzez:

- Wsparcie aktywizacji społeczno-zawodowej osób wykluczonych społecznie i ich otoczenia (w celu ograniczenia zagrożenia wykluczeniem społecznym),
- Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców i pomoc w znalezieniu zatrudnienia (w celu ograniczenia problemu bezrobocia i zależności od pomocy społecznej),
- Rozbudowę oferty opieki nad osobami zależnymi - dziećmi, osobami starszymi, osobami niepełnosprawnymi (w celu ułatwienia poszukiwania/podjęcia pracy przez opiekunów),
- **Organizację zajęć rozwijających pozytywne wzorce i postawy wśród dzieci, na które pobierany jest zasiłek rodzinny, zachęcających je do aktywnego spędzania czasu wolnego, rozwijających kluczowe kompetencje społeczne i sprzyjające integracji międzyludzkiej.**
- Adaptację przestrzeni zdegradowanych na cele aktywizacji społecznej (stworzenie świetlicy wiejskiej w Szadłowicach i rozszerzenie bazy lokalowej świetlicy w Markowie wraz z zagospodarowaniem przyległych terenów).

Projektowany zakres działań:

- Przekształcenie przestrzeni zdegradowanych w Markowie i Szadłowicach na cele aktywizacji społecznej wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia,
- Podjęcie intensywnych i wzajemnie uzupełniających się działań na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszarów rewitalizacji w formie szkoleń (podnoszących kwalifikacje, ułatwiających poszukiwanie pracy), poradnictwa (psychologicznego, zawodowego) oraz wsparcia indywidualnego i grupowego,
- **Podjęcie działań nakierowanych na zapewnienie/poprawę warunków opieki nad osobami zależnymi od osób korzystających z systemu pomocy społecznej (dziećmi, ale także osobami starszymi czy niepełnosprawnymi). W obu obszarach stwierdzono wysoki odsetek dzieci do 17 roku życia, na które pobierany jest zasiłek rodzinny i to one będą główną grupą docelową projektów miękkich. W toku konsultacji społecznych osoby zagrożone wykluczeniem**

społecznym podkreślały jednak konieczność umożliwienia udziału w zajęciach także innym osobom, którymi się opiekują. Zwrócono uwagę, że obecnie (w wyniku procesu starzenia się społeczeństwa) coraz częściej przeszkodą w podjęciu pracy jest konieczność opieki nad osobą starszą, często schorowaną i wymagającą szczególnej troski ze strony bliskich.

Zakładane efekty działań na obszarach rewitalizacji 2. Markowo i 3. Szadłowice:

Do 2023 r. na tych obszarach:

- Zmodernizowane i stworzone zostanie łącznie 6 obiektów służących aktywizacji społecznej (dwa budynki, dwie plenerowe strefy ruchu, dwa plenerowe miejsca integracji mieszkańców)
- Wsparciem z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej zostanie objętych minimum **120 osób** zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Co najmniej 28 osób, spośród uczestników projektów aktywizacyjnych, rozpocznie poszukiwanie pracy, a co najmniej 22 osoby znajdą zatrudnienie.

Logika interwencji na obszarach rewitalizacji 2. Markowo i 3. Szadłowice

 Zdiagnozowane problemy	 Cel i kierunek działań	 Projekty	 Tys. zł	 Zakładane efekty:
<p>Wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, głównie z powodu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ubóstwa, - bezrobocia. 	<p>„Włączenie społeczne mieszkańców obszarów rewitalizacji 2. Markowo i 3. Szadłowice do 2023 roku” (kierunek działań: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej)</p>	<p>6. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców OR 2. Markowo</p>	<p>120</p>	<p>Wskaźniki produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 120 osób (w tym: OR 2. Markowo: 60 osób, OR 3. Szadłowice: 60 osób)</p>
<p>Wysoki udział dzieci, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci</p>		<p>9. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców OR 3. Szadłowice</p>	<p>150</p>	<p>Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna: 112 osób (w tym: OR 2. Markowo: 56 osób, OR 3. Szadłowice: 56 osób)</p>
		<p>7. Organizacja czasu wolnego w Markowie</p>	<p>100</p>	<p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 28 osób (w tym: OR 2. Markowo: 14 osób, OR 3. Szadłowice: 14 osób)</p>
<p>Występowanie przestrzeni zdegradowanych, które mogą zostać przekształcone na cele rozwoju społecznego</p>		<p>10. Organizacja czasu wolnego w Szadłowicach</p>	<p>100</p>	<p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 22 osoby (w tym: OR 2. Markowo: 10 osób, OR 3. Szadłowice: 12 osób)</p>
	<p>8. Adaptacja przestrzeni zdegradowanej w Markowie na cele rozwoju społecznego - modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Markowie wraz z zagospodarowaniem terenu parku</p>	<p>400</p>	<p>Wskaźniki produktu: Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 6 obiektów (w tym: OR 2. Markowo: 3 obiekty, OR 3. Szadłowice: 3 obiekty)</p> <p>Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 7,7203 ha (w tym: OR 2. Markowo: 7,6428 ha, OR 3. Szadłowice: 0,0775 ha)</p> <p>Wskaźniki rezultatu bezpośredniego:</p>	

		11. Adaptacja przestrzeni zdegradowanej w Szadłowicach na cele rozwoju społecznego - modernizacja budynku dawnej remizy OSP w celu stworzenia świetlicy wiejskiej w Szadłowicach	500	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów: 500 osób (w tym: OR 2. Markowo: 200 osób, OR 3. Szadłowice: 300 osób)
--	--	---	------------	--

7. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań:

W oparciu o dane przedstawione w części 5 i 6 opracowano cele rewitalizacji i określono odpowiadające im kierunki działań.

W przypadku obszaru rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa kluczowe problemy to wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym, bezrobocie, ubóstwo i duże uzależnienie od transferów socjalnych w ramach polityki społecznej oraz występowanie przestrzeni zdegradowanej, która może zostać zaadaptowana na cele rozwoju społecznego. Dlatego też w przypadku tego obszaru realizowany będzie **cel rewitalizacji 1. „Rozwój społeczny obszaru rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa do 2023 roku”**. Na jego osiągnięcie pozwoli wybrany kierunek działań – przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele rozwoju społecznego.

Dwa pozostałe obszary rewitalizacji (Markowo i Szadłowice) borykają się z podobnymi problemami, charakterystycznymi dla obszarów wiejskich. Należą do nich: ubóstwo, bezrobocie, duży odsetek osób pobierających zasiłki i zapomogi z systemu pomocy społecznej. Aby kompleksowo odpowiedzieć na problemy zidentyfikowane na terenie obszarów rewitalizacji nr 2. i 3. założono tam realizację **celu rewitalizacji 2. „Rozwój społeczny obszarów rewitalizacji 2. Markowo i 3. Szadłowice do 2023 roku”**. Będzie to możliwe dzięki adaptacji istniejących przestrzeni zdegradowanych na cele rozwoju społecznego oraz realizacji działań z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej osób wykluczonych i ich otoczenia

Tabela 11. Cele rewitalizacji na obszarze gminy Gniewkowo:

Cel/kierunek interwencji	Obszar rewitalizacji		
	1. Centrum Gniewkowa	2. Markowo	3. Szadłowice
Cel rewitalizacji 1. „Rozwój społeczny obszaru rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa do 2023 roku”	X	-	-
Kierunek działań: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele rozwoju społecznego	X	-	-
Przedsięwzięcie główne: Wsparcie rozwoju społecznego poprzez stworzenie Centrum Integracji Międzypokoleniowej i aktywizację społeczno-zawodową osób wykluczonych społecznie, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb ludności starszej	X	-	-
Cel rewitalizacji 2. „Rozwój społeczny obszarów rewitalizacji 2. Markowo i 3. Szadłowice do 2023 roku”	-	X	X
Kierunek działań: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele rozwoju społecznego	-	X	X
Przedsięwzięcia główne: Rewitalizacja miejscowości Markowo i Szadłowice	-	X	X

Na obszarze rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa i możliwe jest podjęcie interwencji z zakresu przekształcenia przestrzeni zdegradowanej na cele rozwoju społecznego ponieważ:

- znajduje się tam obiekt przestrzeni zdegradowanej (teren Parku Wolności),
- na obszarze tym zdiagnozowano występowanie co najmniej jednego problemu społecznego,
- tworzona infrastruktura zastępuje lub jest komplementarna w stosunku do innych obiektów publicznej infrastruktury aktywizacji.

Na obszarach rewitalizacji 2. i 3. możliwe jest przeprowadzenie działań z zakresu przekształcenia przestrzeni zdegradowanej na cele rozwoju społecznego ponieważ:

- na każdym z obszarów rewitalizacji występuje przestrzeń zdegradowana, która może być zaadaptowana na cele rozwoju społecznego,
- w Markowie i Szadłowicach nie ma w ogóle takich obiektów publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej, jak te planowane w ramach działań rewitalizacyjnych, albo tworzona infrastruktura będzie komplementarna wobec tej istniejącej, albo będzie rozszerzać możliwości lokalowe dotychczasowych obiektów (Markowo).

8. Planowane przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne:

Realizacja celów Programu będzie możliwa dzięki przeprowadzeniu szeregu konkretnych zadań, projektów, które zostały podzielone na dwie grupy. Pierwszą stanowią przedsięwzięcia i projekty główne, bez których nie da się zrealizować założeń Programu. Zostały one rozbudowane o wykaz projektów uzupełniających, które mogą przyczynić się do osiągnięcia założonych celów i wskaźników, ale obecnie znajdują się jeszcze w fazie wstępnego planowania.

Listę głównych, podstawowych projektów rewitalizacyjnych tworzy **11 zadań**, które będą realizowane głównie przez podmioty publiczne w partnerstwie, współpracy z sektorem pozarządowym, obywatelskim. Każde działanie inwestycyjne zostało powiązane na poziomie logiki interwencji z odpowiadającymi mu działaniami „miękkimi”, bez przeprowadzenia adaptacji nie będzie możliwości ich zrealizowania.

								<p>Wskaźnik LPR: Zmniejszenie liczby osób w gospodarstwach korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej do 2023 r. o 20 osób Liczba osób w wieku 60 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 10 osób</p>	
		2. Działania z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej dla mieszkańców OR 1. Centrum Gniewkowa	społeczny	Fundacja Ekspert Kujawy	Cykl szkoleń zawodowych, spotkań z psychologiem i doradcą zawodowym dla 100 osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Wstępnie zakłada się przeprowadzenie zajęć z zakresu autoprezentacji, skutecznego poszukiwania pracy, doradztwa zawodowego, motywacji i racjonalnego gospodarowania budżetem domowym. Tematyka specjalistycznych kursów zawodowych będzie uzależniona od indywidualnych potrzeb i zainteresowań uczestników. Obecnie zakłada się przygotowanie uczestników do podjęcia pracy w zawodach: opiekun osoby	Park Wolności w Gniewkowie (działki nr 19/1, 20/1, 21)	400 000	<p>Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 100 osób</p> <p>Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 10 osób</p> <p>Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 80 osób</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 40 osób</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na</p>	Dokumentacja własna realizatora: - deklaracje przystąpienia do projektu, - listy obecności.

					zależnej/starszej, animator czasu wolnego, animator kultury, konserwator urządzeń, obsługa techniczna wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych.			własny rachunek): 30 osób Wskaźnik LPR: Zmniejszenie liczby osób w gospodarstwach korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej do 2023 r. o 60 osób Liczba osób w wieku 60 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 20 osób	
		3. Stworzenie Centrum Integracji Międzypokoleniowej w Gniewkowie	społeczny	Gmina Gniewkowo we współpracy z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury Sportu i Rekreacji w Gniewkowie i Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Gniewkowie	W ramach projektu 2 osoby zostaną przeszkolone i zatrudnione jako animatorzy czasu wolnego w Centrum Integracji Międzypokoleniowej. Ich zadaniem będzie bieżąca organizacja pracy placówki, prowadzenie zajęć aktywizacyjnych i rekreacyjnych na terenie Parku dla mieszkańców oraz wsparcie procesu włączenia społecznego. Projekt zakłada także realizację bogatego programu zajęć dla seniorów, obejmującego: spotkania informacyjne dotyczące stanu zdrowia (także ze specjalistami), rehabilitację ruchową (także na powietrzu, z wykorzystaniem infrastruktury	Park Wolności w Gniewkowie (działki nr 19/1, 20/1, 21)	100 000	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 100 osób Wskaźnik LPR: Liczba osób w wieku 60 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 150 osób	Dokumentacja własna realizatora: - deklaracje przystąpienia do projektu, - listy obecności.

					rekreacyjnej na terenie Parku Wolności), wydarzenia kulturalne, szkolenia osvajające seniorów z nowoczesnymi technologiami.				
		4. Aktywizacja osób starszych z OR 1. Centrum Gniewkowa	społeczny	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Gniewkowie	Organizacja zajęć i czasu wolnego dla seniorów, obejmująca działania UTW i Pracowni Seniora, dedykowana osobom starszym (wstępny zarys programu: spotkania okolicznościowe, wykłady z problematyki zdrowotnej, geriatrycznej, spotkania z psychologiem, wydarzenia kulturalne, w tym działalność artystyczna zespołów seniorskich)	Park Wolności w Gniewkowie (działki nr 19/1, 20/1, 21)	140 000	<p>Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 20 osób</p> <p>Wskaźnik LPR: Liczba osób w wieku 60 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 150 osób</p>	Dokumentacja własna realizatora: - deklaracje przystąpienia do projektu, - listy obecności, - dokumenty potwierdzające uzyskanie kwalifikacji, - wywiady z uczestnikami projektu po jego zakończeniu (w celu ustalenia ilości osób pracujących po zakończeniu projektu).
		5. Zagospodarowanie Parku Wolności na cele rozwoju społecznego	przestrzenno-funkcjonalny	Gmina Gniewkowo	Rozbudowa istniejącego pustostanu i stworzenie w nim Centrum Integracji Międzypokoleniowej, stworzenie strefy kultury (odtworzenie sceny plenerowej oraz stworzenie widowni z miejscami siedzącymi), stworzenie strefy rekreacji (odtworzenie funkcji rekreacyjnych przez stworzenie boiska rekreacyjnego,	Park Wolności w Gniewkowie (działki nr 19/1, 20/1, 21)	2 800 000	<p>Liczba wspartych obiektów zlokalizowanych na obszarach rewitalizacji – 5 szt.</p> <p>Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją – 5,2665 ha</p> <p>Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach: 5 000 osób (w tym 1 300 mieszkańców OR 1)</p>	dokumentacja techniczna i geodezyjna powykonawcza, zgoda na użytkowanie obiektu po zakończeniu prac, dokumentacja własna realizatora

					plenerowej strefy ruchu, ścieżek do nordic walking i miejsc wypoczynku mieszkańców).			Wskaźnik LPR: Liczba osób w wieku 60 lat i więcej korzystających z rewitalizowanych obszarów: 1 000 osób (w tym 300 mieszkańców OR 1)	
Cel rewitalizacji 2: „Rozwój społeczny obszarów rewitalizacji 2. Markowo i 3. Szadłowice do 2023 roku”									
Kierunek działań: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele rozwoju społecznego									
Obszar rewitalizacji 2. Markowo	Rewitalizacja miejscowości Markowo i Szadłowice	6. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców OR 2. Markowo	Społeczny	Gmina Gniewkowo we współpracy z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Gniewkowie	Szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe i poprawiające szansę na znalezienie zatrudnienia wśród osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i ich otoczenia (kompetencje społeczne, kompetencje cyfrowe, kwalifikacje formalne) oraz poradnictwo (psychologiczne i zawodowe) dla 30 mieszkańców obszaru.	Świetlica wiejska w Markowie i przyległy park (działka nr 9/12)	120 000	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 30 osób Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna: 28 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 14 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 10 osób	Dokumentacja własna realizatora: - deklaracje przystąpienia do projektu, - listy obecności.
		7. Organizacja czasu wolnego w Markowie	społeczny	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Sportu i	W ramach projektu planowane jest zatrudnienie osoby pełniącej opiekę nad świetlicą wiejską	Świetlica wiejska w Markowie i przyległy park	100 000	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Dokumentacja własna realizatora:

				Rekreacji w Gniewkowie	oraz pokrycie kosztów organizacji zajęć w świetlicy (plastycznych, komputerowych, rozwijających kompetencje społeczne) i na terenie przyległym do świetlicy (zajęcia rekreacyjne, ruchowe, na świeżym powietrzu). Grupa docelowa: osoby zależne od osób korzystających z opieki społecznej (w szczególności dzieci do 17 roku życia, na które pobierany jest zasiłek rodzinny).	(działka nr 9/12)		objętych wsparciem w programie: 30 osób Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna: 28 osób	- deklaracje przystąpienia do projektu, - listy obecności.
		8. Adaptacja przestrzeni zdegradowanej w Markowie na cele rozwoju społecznego - modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Markowie wraz z zagospodarowaniem terenu parku	Przestrzenno-funkcjonalny	Gmina Gniewkowo	Modernizacja budynku świetlicy (stworzenie sali edukacyjno-komputerowej, niwelacja barier architektonicznych) oraz stworzenie w przyległym parku plenerowej strefy ruchu i miejsc do aktywizacji i integracji mieszkańców OR.	Świetlica wiejska w Markowie i przyległy park (działka nr 9/12)	400 000	Liczba wspartych obiektów zlokalizowanych na obszarach rewitalizacji – 3 szt. Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją – 7,7203 ha Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów: 200 osób	Dokumentacja własna realizatora
	Cel rewitalizacji 2: „Rozwój społeczny obszarów rewitalizacji 2. Markowo i 3. Szadłowice do 2023 roku”								
	Kierunek działań: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele rozwoju społecznego								
Obszar rewitalizacji 3. Szadłowice	Rewitalizacja miejscowości Markowo i Szadłowice	9. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców OR 3. Szadłowice	Społeczny	Gmina Gniewkowo we współpracy z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Gniewkowie	Szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe i poprawiające szansę na znalezienie zatrudnienia wśród osób zagrożonych ubóstwem i	Bydunek dawnej remizy OSP Szadłowice 17b	150 000	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 30 osób Wskaźniki rezultatu bezpośredniego:	Dokumentacja własna realizatora: - deklaracje przystąpienia do projektu, - listy obecności.

				wykluczeniem społecznym i ich otoczenia (kompetencje społeczne, kompetencje cyfrowe, kwalifikacje formalne) oraz poradnictwo (psychologiczne i zawodowe) dla 30 mieszkańców obszaru.			<p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna: 28 osób</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 14 osób</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 12 osób</p>		
		10. Organizacja czasu wolnego w Szadłowicach	społeczny	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Gniewkowie	W ramach projektu planowane jest zatrudnienie osoby pełniącej opiekę nad świetlicą wiejską oraz pokrycie kosztów organizacji zajęć na terenie świetlicy (plastycznych, komputerowych, rozwijających kompetencje społeczne) i na terenie przyległym do świetlicy (zajęcia rekreacyjne, ruchowe, na świeżym powietrzu). Grupa docelowa: osoby zależne od osób korzystających z opieki społecznej (w szczególności dzieci do 17 roku życia, na które	Budynek dawnej remizy OSP Szadłowice 17b	100 000	<p>Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 30 osób</p> <p>Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna: 28 osób</p>	Dokumentacja własna realizatora: - deklaracje przystąpienia do projektu, - listy obecności.

Tabela 13. Zbiorcze zestawienie wskaźników projektów LPR:

Wskaźniki	Planowana wartość do osiągnięcia na obszarze rewitalizacji:			Razem:
	OR 1. Centrum Gniewkowa	OR 2. Markowo	OR 3. Szadłowice	
Produktu - SzOOP:				
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby]	260	60	60	380 osób
Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	10	Nie dotyczy	Nie dotyczy	10 osób
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	5	3	3	11 obiektów
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	5,2665 ha	7,6428 ha	0,0775 ha	12,9868 ha
Długość przebudowanych dróg gminnych	0	0	0	0
Długość przebudowanych dróg powiatowych	0	0	0	0
Rezultatu bezpośredniego - SzOOP				
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (tylko oś 11)	Nie dotyczy	56	56	112 osób
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (tylko oś 9)	140	Nie dotyczy	Nie dotyczy	140 osób
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu	60	14	14	88 osób
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	40	10	12	62 osoby
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów (oś 7)	Nie dotyczy	200	300	500 osób
Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach (6.2)	5 000	Nie dotyczy	Nie dotyczy	5 000 osób

Tabela 14. Lista uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
1	2	3	4
Obszar rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa	Cel rewitalizacji 1: „Rozwój społeczny obszaru rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa do 2023 roku”		
	Kierunek działań: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele rozwoju społecznego		
	1	-	-
Obszar rewitalizacji 2. Markowo	Cel rewitalizacji 2: „Rozwój społeczny obszarów rewitalizacji 2. Markowo i 3. Szadłowice do 2023 roku”		
	Kierunek działań: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele rozwoju społecznego		
	2	-	-
Obszar rewitalizacji 3. Szadłowice	Cel rewitalizacji 2: „Rozwój społeczny obszarów rewitalizacji 2. Markowo i 3. Szadłowice do 2023 roku”		
	Kierunek działań: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele rozwoju społecznego		
	3	-	-

9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności:

Program został opracowany zgodnie z zasadą komplementarności, wzajemnego uzupełniania się, w wymiarze:

1. Przestrzennym:

W procesie tworzenia Programu przeanalizowano potencjalne oddziaływanie wszystkich znanych projektów, realizowanych na terenie gminy Gniewkowo, na wyznaczone obszary rewitalizacji.

Przykładem komplementarności przestrzennej na obszarze rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa jest sfinansowana ze środków gminy Gniewkowo przebudowa ul. Parkowej (prowadzącej do Parku Wolności i stadionu) oraz planowana budowa ścieżki rowerowej przy drodze wojewódzkiej (finansowana ze środków RPO). Dzięki tym projektom poprawi się znacznie dostępność komunikacyjna tego terenu dla mieszkańców. Dodatkowo ze środków gminy planowana jest modernizacja stadionu sportowego, graniczącego z przestrzenią zdegradowaną.

2. Problemowym:

W Programie starano się każdorazowo zaproponować możliwe wszechstronne mechanizmy interwencji, odpowiadające na konkretne, zdiagnozowane wskaźnikami problemy. To rodzaj i skala zjawisk problemowych i planowanych kierunków aktywizacyjnych pokazały jakich funkcji, możliwości i obiektów jeszcze brakuje na danym terenie.

Na obszarze gminy Gniewkowo realizowane będą dwa bliźniacze cele rewitalizacji związane z przekształceniem istniejących przestrzeni zdegradowanych na cele rozwoju społecznego. Taki kierunek interwencji pozwala na jednoczesne rozwiązanie stwierdzonych problemów społecznych i przestrzenno-funkcjonalnych.

Każdy z celów odpowiada kompleksowo na problemy poszczególnych OR zdiagnozowane w rozdziałach 2-5 (w miarę możliwości dostępnych w ramach LPR i przy zachowaniu zasad kwalifikowalności wydatków z RPO).

3. Proceduralno-instytucjonalnym:

System realizacji Programu (szerzej w części 12.) zapewnia komunikację i koordynację działań pomiędzy wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w proces rewitalizacji. Nadzór nad prawidłowością realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji pełnić będzie Koordynator ds. Rewitalizacji.

4. Międzyokresowym:

Działania rewitalizacyjne na terenie gminy Gniewkowo w latach 2016-2023 stanowią kontynuację i rozszerzenie skali, zasięgu dotychczasowych zadań. W latach 2007-2015 przeprowadzono już projekty rozwojowe na terenie poszczególnych OR, które ułatwiają osiągnięcie celów LPR. Są to przede wszystkim:

1. Na terenie OR 1. Centrum Gniewkowa:
  - „Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni miejskich” w 2010 r. (Oś Priorytetowa 7, Działanie 7.1 „Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast” RPO W K-P, łączna wartość projektu: 8.204.612,57 zł),
  - Budowa Środowiskowego Domu Samopomocy w Gniewkowie (wartość inwestycji to 2,1 mln zł (zadanie w 100% finansowane ze środków Województwa Kujawsko-Pomorskiego). Na potrzeby funkcjonowania ŚDS Gmina Gniewkowo otrzymała również dotację (80 tys. zł) na zakup pojazdu do przewozu osób niepełnosprawnych z PFRON).
2. Na terenie OR 2. Markowo:
  - „Modernizacja świetlic wiejskich w Murzynie, Wielosi, Markowie i Ostrowie oraz doposażenie świetlic wiejskich” w 2012 r. (Działanie 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007-2013 – Oś IV LEADER, łączna wartość projektu 286.612,53 zł),
  - „Zakup wyposażenia do świetlic wiejskich w miejscowości Gąski, Lipie, Markowo, Murzynno, Murzynko, Wierzbiczany, Żyroślawice” w 2015 r. (Działanie 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla małych projektów”, tj. operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania Osi 3 ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi, w Markowie kupiono witrynę chłodniczą, łączna wartość projektu to 17.993,67 zł)
3. Na terenie OR 3. Szadłowice: budowa boiska w 2015 r. przy szkole podstawowej, „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Szadłowice i Skalmierowice w gminie Gniewkowo” w 2011 r. (Działanie „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” objętego PROW na lata 2007-2013, wartość projektu 3.022.066,96 zł).

5. Źródła finansowania:

Budżet Programu został ustalony na poziomie **4 960 000,00 zł**, z czego:

- **3 729 000 zł** to zakładana kwota wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego,
- **1 171 000 zł** to wartość innych środków publicznych, pozyskanych na realizację zadań rewitalizacyjnych (środki Gminy Gniewkowo)
- 60 000,00 zł to wartość zadeklarowanego wkładu własnego ze środków prywatnych.

Planowane jest pozyskanie dalszych środków finansowych na realizację kolejnych projektów, przyczyniających się do osiągnięcia zakładanych celów rewitalizacji.

10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji:

Wstępne prace nad określeniem potrzeb rewitalizacyjnych w gminie Gniewkowo w nowej perspektywie finansowej rozpoczęły się w 2015 r., wraz z uruchomieniem prac nad Strategią ORSG i Strategią RLKS na terenie powiatu inowrocławskiego. W trakcie spotkań konsultacyjnych, debat, posiedzeń komitetów i badań ankietowych mieszkańcy wyrażali swoje oczekiwania, co do przebiegu i efektów działań rewitalizacyjnych w nowej perspektywie finansowej.

Także w toku przygotowania LPR zasięgano opinii mieszkańców i lokalnych interesariuszy w kwestii kierunków interwencji w ramach procesu rewitalizacji.

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu konsultacji
Ankieta	<p>Badanie kwestionariuszowe zostało przeprowadzone metodą CATI na próbie 100 osób, w terminie od 28 września 2016 r. do 12 października 2016 r.</p> <p>Celem badania była identyfikacja obszarów o wysokiej koncentracji problemów, określenie negatywnych zjawisk i wskazanie jednostek, w których działania z zakresu rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzenno-funkcjonalnego powinny zostać zrealizowane.</p>
Konsultacje społeczne	<p>Na etapie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gniewkowo na lata 2016-2023 odbyły się dwa spotkania konsultacyjne z interesariuszami.</p> <p>Pierwsze miało miejsce 4 października 2016 r. o godz. 15.30 w sali konferencyjnej MGOKSiR przy ul. Dworcowej w Gniewkowie. Uczestniczyło w nim 14 osób. Natomiast drugie odbyło się 7 grudnia 2016 r., również w sali konferencyjnej MGOKSiR.</p> <p>Celem pierwszego spotkania było zarówno wyjaśnienie czym jest proces rewitalizacji, zaprezentowanie dotychczasowych wyników badań oraz próba wyznaczenia obszaru, cechującego się koncentracją negatywnych zjawisk.</p> <p>W trakcie spotkania uczestnicy zostali poproszeni o wymienienie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mocnych stron i potencjału gminy, • Sposobów na wykorzystanie potencjału gminy, • Negatywnych zjawisk i sposób ich przeciwdziałania, • Przyczyn wskazania obszaru oraz zaproponowanie działań rewitalizacyjnych. <p>W trakcie drugiego spotkania przedstawiono i skonsultowano ostateczne obszary wyznaczone do rewitalizacji, a w części warsztatowej skupiono się na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzeniu wizji obszaru rewitalizacji po przeprowadzonym procesie, • Szczegółowym omówieniu negatywnych zjawisk na terenie rewitalizacji, • Wypracowaniu kierunków działań w ramach rewitalizacji,

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu konsultacji
	<ul style="list-style-type: none"> • Zebraniu propozycji działań rewitalizacyjnych. <p>Metodą informowania o spotkaniach były:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informacje zawarte na stronie internetowej http://www.gniewkowo.com.pl oraz w mediach społecznościowych (facebook). • plakaty, • ulotki. <p>Po wprowadzonych według wytycznych Urzędu Marszałkowskiego zmianach w Lokalnym Programie Rewitalizacji, ponowiono konsultacje społeczne. Odbyły się trzy spotkania z mieszkańcami obszarów objętych rewitalizacją.</p> <p>22.03.2018r. w świetlicy szkolnej w Szadłowicach. Uczestniczyło w nim 6 osób. Zebrani zostali poproszeni o wymienienie problemów społecznych występujących na terenie Szadłowic oraz propozycji na działania, które pomogą w ich zwalczeniu.</p> <p>22.03.2018r. Odbyło się również spotkanie w świetlicy w Markowie. Uczestniczyło w nim 5 osób. Zebrani zostali poproszeni o wymienienie problemów społecznych występujących na terenie Markowa oraz propozycji na działania, które pomogą w ich zwalczeniu.</p> <p>23.03.2018r. odbyło się natomiast spotkanie dotyczące obszaru rewitalizacji w mieście Gniewkowo. Zainteresowani zebrali się w Urzędzie Miejskim w Gniewkowie na sali konferencyjnej. Poruszano kwestie negatywnych zjawisk, które występują na terenie obszaru rewitalizacji – głównie problem starzejącego się społeczeństwa – oraz sposoby na ich zwalczanie.</p> <p>Metodą informowania o spotkaniach były ogłoszenia zamieszczane w mediach społecznościowych (facebook), na BIP-ie Urzędu Miejskiego w Gniewkowie oraz na stronie www.gniewkowo.com.pl oraz ogłoszenie wywieszane na tablicy informacyjnej w Urzędzie Miejskim w Gniewkowie.</p>
Zbieranie uwag w postaci papierowej, elektronicznej lub ustnej	<p>30 dniowe konsultacje społeczne projektu uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji odbywały się w terminie od 20 października 2016 roku do 21 listopada 2016 roku. Podczas ich trwania interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do projektu za pomocą formularza konsultacji społecznych (załącznik 3 – punkt 17.3.) w formie pisemnej oraz w formie ustnej.</p> <p>Drugie 30 dniowe konsultacje społeczne dotyczyły projektu dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gniewkowo na lata 2016-2023, trwały od 18 stycznia 2017 roku do 19 lutego 2017 roku. Ich forma była taka sama jak w przypadku konsultacji dotyczących obszarów zdegradowanych i rewitalizacji. Także po wprowadzeniu poprawek do dokumentu poproszono mieszkańców o zgłaszanie uwag. Odpowiednia informacja pojawiła się na stronie BIP i tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego.</p>

Udział partnerów społecznych i gospodarczych nabierze jeszcze większego znaczenia po rozpoczęciu działań rewitalizacyjnych. Ich pomysły i uwagi będą najbardziej konstruktywne na etapie ustalania dokładnego zakresu merytorycznego poszczególnych projektów (przed ich złożeniem do dofinansowania). Wtedy też można będzie zastosować bardziej zaawansowane mechanizmy partycypacji (jak debata obywatelska albo spacery badawcze).

11. Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych:

Tabela 15. Szacunkowe ramy finansowe i harmonogram realizacji głównych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych:

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródła finansowania:				SzOOP działanie i poddz.	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Śr. pryw.		
									EFS	EFRR	inne			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 i 15	16
Obszar rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa	2020-2021	1. Wsparcie rozwoju społecznego poprzez stworzenie Centrum Integracji Międzypokoleniowej i aktywizację społeczno-zawodową osób wykluczonych społecznie, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb ludności starszej	1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców OR 1. Centrum Gniewkowa	społeczny	Gmina Gniewkowo we współpracy z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Gniewkowie	150 000	85%	127 500	127 500	0	22 500 środki Gminy Gniewkowo	0	9.2 9.2.1	-
	2020-2021		2. Działania z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej dla mieszkańców OR 1. Centrum Gniewkowa	społeczny	Fundacja Ekspert Kujawy	400 000	85%	340 000	340 000	0	0	60 000 środki własne Fundacji	9.2 9.2.1	-
	2020-2021		3. Stworzenie Centrum Integracji Międzypokoleniowej w Gniewkowie	społeczny	Gmina Gniewkowo we współpracy z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury Sportu i Rekreacji w Gniewkowie i Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Gniewkowie	100 000	50%	50 000	50 000	0	50 000 środki Gminy Gniewkowo	0	-	-
	2020-2022		4. Aktywizacja osób starszych z OR 1. Centrum Gniewkowa	społeczny	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Gniewkowie	140 000	0	0	0	0	140 000 środki Gminy Gniewkowo	0	-	-
	2020		5. Zagospodarowanie Parku Wolności na cele rozwoju społecznego	przestrzennofunkcjonalny	Gmina Gniewkowo	2 800 000	75%	2 100 000	0	2 100 000	700 000 środki Gminy Gniewkowo	0	Działanie 6.2	1,2, 3, 4

Obszar rewitalizacji 2. Markowo	2020-2021	2. Rewitalizacja miejscowości Markowo i Szadłowice	6. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców OR 2. Markowo	Spoleczny	Gmina Gniewkowo we współpracy z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Gniewkowie	120 000	95%	114 000	114 000	0	6 000 środki Gminy Gniewkowo	0	11.1	-
	2020-2022		7. Organizacja czasu wolnego w Markowie	spoleczny	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Gniewkowie	100 000	0	0	0	0	100 000 środki Gminy Gniewkowo	0	-	-
	2020		8. Adaptacja przestrzeni zdegradowanej w Markowie na cele rozwoju społecznego - modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Markowie wraz z zagospodarowaniem terenu parku	przestrzenno-funkcjonalny	Gmina Gniewkowo	400 000	95%	380 000	0	380 000	20 000 środki gminy Gniewkowo	0	7.1	6, 7
Obszar rewitalizacji 3. Szadłowice	2020-2021	2. Rewitalizacja miejscowości Markowo i Szadłowice	9. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców OR 3. Szadłowice	Spoleczny	Gmina Gniewkowo we współpracy z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Gniewkowie	150 000	95%	142 500	142 500	0	7 500 środki Gminy Gniewkowo	0	11.1	-
	2020-2022		10. Organizacja czasu wolnego w Szadłowicach	spoleczny	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Gniewkowie	100 000	0	0	0	0	100 000 środki Gminy Gniewkowo	0	-	-
	2020		11. Adaptacja przestrzeni zdegradowanej w Szadłowicach na cele rozwoju społecznego - modernizacja budynku dawnej remizy OSP w celu stworzenia świetlicy wiejskiej w Szadłowicach	przestrzenno-funkcjonalny	Gmina Gniewkowo	500 000	95%	475 000	0	475 000	25 000 środki Gminy Gniewkowo	0	7.1	9, 10
RAZEM:						4 960 000	-	3 729 000	774 000	2 955 000	1 171 000	60 000	-	-

Tabela 16. Szacunkowe ramy finansowe i harmonogram realizacji uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcie rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Źródła finansowania:			
					Środki publiczne			Środki prywatne
					EFS	EFRR	inne	
1	2	3	4	7	10	11	12	13
Obszar rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa	1	-	-	-	-	-	-	-
Obszar rewitalizacji 2. Markowo	2	-	-	-	-	-	-	-
Obszar rewitalizacji 3. Szadłowice	3	-	-	-	-	-	-	-
RAZEM:				-	-	-	-	-

12. System zarządzania realizacją LPR:

Za prawidłowe wdrażanie LPR i koordynację procesu rewitalizacji odpowiadać będzie powołany zarządzeniem Burmistrza Gniewkowa **Koordinator ds. Rewitalizacji**.

Koordinator ds. Rewitalizacji wchodzić będzie w skład oraz przewodniczyć będzie planowanemu do powołania zarządzeniem Burmistrza Gniewkowa Zespołowi ds. Rewitalizacji (Zespołowi), działającemu przy Urzędzie Miejskim w Gniewkowie, w składzie którego mogą znaleźć się:

- pracownicy wybranych wydziałów Urzędu Miejskiego,
- eksperci zewnętrzni z dziedzin objętych programem rewitalizacji (w szczególności z zakresu rozwoju lokalnego, zagospodarowania przestrzennego, gospodarki i polityki społecznej),
- reprezentanci organizacji pozarządowych, przedstawiciele lokalnych organizacji zrzeszających podmioty gospodarcze,
- przedstawiciele innych zainteresowanych podmiotów.

Zakres zadań Zespołu obejmuje między innymi:

- koordynację procesu rewitalizacji,
- prowadzenie monitoringu realizacji LPR,
- przygotowanie raportów dotyczących wdrażania Programu.

Członkowie zespołu są zobowiązani do współdziałania i wspierania Koordynatora przy realizacji zadań zgodnie z LPR.

Pracami Zespołu kieruje Koordinator ds. Rewitalizacji, jego obowiązkiem jest w szczególności:

- organizacja pracy Zespołu gwarantująca jego sprawne funkcjonowanie,
- koordynacja działań w ramach rewitalizacji,
- związkiwanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym w odniesieniu do zadań rewitalizacyjnych,
- koordynacja komunikacji społecznej LPR i kierowanie jego promocją,
- stały monitoring i ewaluacja zadań związanych z rewitalizacją.

System informacji i promocji LPR zakłada:

- Opublikowanie LPR na stronie internetowej Urzędu Miejskiego,
- Publikowanie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego i/lub podległych instytucji ważnych informacji na temat postępów we wdrażaniu LPR,
- Coroczne składanie raportu z postępów realizacji LPR (postęp finansowy i rzeczowy, wskaźniki LPR, obszary ryzyka) na podstawie danych z monitoringu LPR Burmistrzowi, Przewodniczącemu Rady Miejskiej i członkom odpowiedniej Komisji Rady Miejskiej,

- Organizację spotkań informacyjnych dla mieszkańców na temat możliwości jakie daje realizacja LPR (główne założenia dokumentu, planowane działania, możliwość włączenia się w proces rewitalizacji, zakres usług realizowanych na poszczególnych obszarach rewitalizacji),
- Organizacja spotkań koordynacyjnych poszczególnych realizatorów projektów rewitalizacyjnych z członkami Zespołu ds. Rewitalizacji oraz przedstawicielami urzędu pracy, ośrodka pomocy społecznej i innych zainteresowanych instytucji, podmiotów (w zależności od potrzeb),
- Bieżącą komunikację ze wszystkim interesariuszami procesu,
- Cykliczne spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji i przekazywanie informacji na temat postępów procesu rewitalizacji za pośrednictwem członków Komitetu do innych kluczowych interesariuszy procesu,
- Współpracę z mediami lokalnymi w celu nagłaśniania postępów i efektów procesu rewitalizacji.
- Na obszarach wiejskich: ogłoszenia na tablicach informacyjnych w sołectwach, przekazywanie informacji bezpośrednio do sołtysów, ogłoszenia na spotkaniach wiejskich i przy okazji wydarzeń lokalnych,
- Na obszarze miejskim: ogłoszenia na tablicach informacyjnych Urzędu Miejskiego i instytucji współpracujących, bezpośrednio przekazywanie informacji do pracowników socjalnych, ogłoszenia przy okazji wydarzeń lokalnych.

13. System monitoringu i oceny skuteczności działań wraz z przesłankami do aktualizacji LPR:

Monitoring postępów realizacji Programu będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki realizacji projektów i całego LPR. Wskaźniki Programu odnoszą bezpośrednio do zjawisk i danych, które posłużyły do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, pozwalając na porównanie informacji w dłuższym okresie czasu.

Tabela 17. Wskaźniki realizacji LPR mierzące osiągnięcie przyjętych celów rewitalizacji:

Wskaźnik	Wartość bazowa – 14.03.2016 r.	Wartość docelowa – 31.12.2023 r.
Cel 1. Rozwój społeczny obszaru rewitalizacji 1. Centrum Gniewkowa do 2023 roku		
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	14,79%	9,50%
Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	13,50%	10,92%
Liczba osób w wieku 60 lat i więcej objętych wsparciem w programie	0	300 osób
Liczba osób w wieku 60 lat i więcej korzystających z rewitalizowanych terenów	0	1 000 osób (w tym 700 osób z OR 1)
Cel 2. Rozwój społeczny obszarów rewitalizacji 2. Markowo i 3. Szadłowice		
OR 2. Markowo		
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	21,88%	15,00% ⁵
Udział dzieci, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny w liczbie dzieci ogółem na danym terenie	51,72%	45,00% ⁷
OR 3. Szadłowice		
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	14,11%	9,50%
Udział dzieci, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny w liczbie dzieci ogółem na danym terenie	40,74%	33,00%

⁵ W przypadku zakładanej wartości docelowej dla pozostałych wskaźników, przyjęto założenie, że w przypadku dla danego obszaru rewitalizacji zrównają się lub poprawią średni wynik dla gminy Gniewkowo wg danych na 03.2016 r. Jednak bardzo wysoka wyjściowa wartość wskaźników, która przekracza dwukrotnie średnią dla gminy, spowodowała, że na lata 2015-2023 zaplanowano działania, których efektem powinno być zmniejszenie zasięgu korzystania z pomocy społecznej na terenie miejscowości Markowo z 21,88% do 15,00% (połowa rozstępu z 2016 r.) oraz udziału dzieci objętymi zasiłkami rodzinnymi z 51,72% do 45,00% (połowa rozstępu z 2016 r.).

Dane dotyczące postępów finansowych i rzeczowych projektów będą pozyskiwane przez Zespół ds. Rewitalizacji (pod nadzorem Koordynatora ds. Rewitalizacji) w sposób ciągły od:

- Podmiotów realizujących projekty rewitalizacyjne,
- Partnerów społeczno-gospodarczych procesu rewitalizacji,
- Instytucji i podmiotów współpracujących.

Częstotliwość przeglądu monitoringowego wskaźników LPR powinna być nie rzadsza niż rok.

Aktualizacja LPR w zakresie innym niż lista projektów rewitalizacyjnych (oraz szacunkowe ram finansowe) będzie możliwa, jeśli zajdzie co najmniej jedna z przesłanek:

- Zagrożone jest osiągnięcie celów LPR, kluczowych wskaźników projektów i/lub wskaźników LPR,
- Nastąpią zmiany zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- Zmieni się zakres kwalifikowalności wydatków lub poziom/kwota dofinansowania na poziomie co najmniej jednego projektu,
- Na obszarze pojawią się istotne zmiany w zakresie występowania stanu kryzysowego (identyfikowane przy użyciu wskaźników opisanych w „Zasadach...”),
- Działanie takie zostanie zarekomendowane w toku działań kontrolnych lub jako inicjatywa partnerów społeczno-gospodarczych procesu rewitalizacji.